...РОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

...БУРЯАД ҮНЭН

...й Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 197 (12101)
1969 оной августын 23, суббото

Сэн 2 мүнгэн

ЛЕНИН ТУХАЙ, ПАРТИ ТУХАЙ

Украинын композиторнуудай эрхим зохёолнууд Лениндэ, Партида, Революцида, Арадта зорюулагдана.

Украинын Композиторнуудай холбооной правлениин түрүүлэгшэ А. Штогаренко ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө иигэжэ хэлэбэ: Манай хүгжэмэй мастернууд коммунис үе сагта тааруу зохёолнуудые бүтээхэ гэжэ оролдоно. Композитор И. Ковач «Ильичэй солдадууд» гэһэн оратори дотороо, Г. Жуковский «Вождиингоо захяае нангинаар сахинабди» гэһэн магтаал соогоо Ленин багшын агууехэ, мүнхэ суртал бодолнуудые магтан дуулана. «Советскэ Союзда алдар соло» гэһэн К. Доминченэй кантата һонин байха.

Мүнөө жэлдэ Украинын оперо мүн лэ амжалтатай байха. Ю. Мейтус, Д. Павлычкын либреттээр «Аха дүүнэр Ульяновтан» гэһэн оперо бэшэжэ дүүргэбэ. В. Губаренкын «Британка тухай бодол» гэһэн оперо граждан дайнай үйлэ хэрэгүүдые һэргээн харуулна. Эдэ зохёолнууд ойн жэлэй сезондо Т. Г. Шевченкын нэрэмжэтэ Киевскэ оперо ба баледэй академическэ театрта табигдаха юм.

Киев.

...ДӨӨГЭЙ АЖАЛШАД!

БОЛОҺОН ТАРЯАГАА САГ СООНЬ ХАДАЖА ЭХИЛЭГТЫ, ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫЕ ХУРДАДХАГТЫ!

...ШЭНЭ УРГАСАҺАА—ГУРЭНДӨӨ

...Манай штатнабэшэ корреспондент ... иигэжэ дамжуулна: «Сибиряк» ...механизаторнууд аймаг дотороо эгээл ...таряа хуряалгада ороһон юм. Һүүл...нэй ёһоор, тус ажахын механиза...5 гектар шэниисэ лафетнэ жаткаар сабшажа, 294 гектарынь комбайнаар хадаһан байна.

Мүнөө дурсагдагша ажахын таряашад гүрэндөө түрүүшын 100 гаран центнер ороохо тушаагаад байнхай. Эндэ таряа хуряалга, гүрэндэ тушаалга түлэг дундаа.

...ГАСА ҺАЙН, АЖАЛ ЭРШЭМТЭЙ

РЕПОРТАЖ



...түрүүшын үдэрнүүд ...байха, тэнгэриин сэл...ай шараад абахалаар ...эн — шэниисэ, зелен...здеэншье һаа һуха ...нойн совхозой хоёрдо...ин зелёнко, кукуруза, ...эн ехэ һайнаар гараа. ...тус ажахыда ябахада...руза хуряаха, силос да...ри түлэг эхилээд ...

...тала. Эндэ оршодог ...кукурузын полидо ...2 агрегат түлэг хада...тракторай нэгэ тэргэ, ...машина үрдижэ ядан, ...тэжээлые Үнэгэтэй ...лойто захадахи һүнэй ...хэй нүхэндэ шэрэнэ: ...ниин эрхилэгшэ, таряан ...шадын бригадир, ку... звеневод — булта ...хана.

...бэдэхи жэлээ куку...ымэ һайнаар ургаба. ...ар бүриһөө 100 цент... ургаса абтажа бай... ольбон энэ жэл эртэ үзэгдөөд лэ, бидэ яаража байна гээшэбди! — гэжэ бригадир Леонид Николаевич Спиридонов бидэндэ хөөрэбэ.— Энэ полидо зундаа хоёр лэ хүн хүдэлөө юм лэ даа. Үтэгжүүлгэ ехэ хэһэн, аммиагтай уһаар хэды дахин уһалһан байха, гадна уһа бүлэдэг станци тодхожо, ган гасуур зунай үдэрнүүдтэ үдэшэ, үглөөгүй уһалжа байдаг һэн. Тэрэнэйнь аша — иимэ һайн ургаса...

Нээрээшье кукуруза һайнаар ургаа. Ган жэлдэ иимэ ургасые хюрууда сохюулха болоо һаа, одоол ахирдаһан зон болохобди гэжэ эндэхид ойлгоно бшуу. Гэбэшье, ургаса шэрэхэ машина, трактор дуталдана, комбайнууд зогсохо баатай болоно. Эндэ ажаллажа ябаһан механизаторнууд Касьян Спиридонов, Ким Козлов хоёрой агрегадые хүсэдөөр хангахын тула үшөө 3 автомашина хэрэгтэй бшуу.

— Совхозоймнай дирекци бидэнине хуряалгаяа эхилбэ гэжэ мэдэһээр үни болоо. Теэд туһалха хэмжээ абанагүй,—гэжэ Касьян Спиридонов хэлэбэ.— Сэхынь хэлэхэдэ, өөһэдөө аргаа ологты гээд лэ бэсэ зайлуулна. Директорнай амаралтада гаранхай. Тэрэнэй уялгые совхозоймнай ахалагша агроном Н. Н. Лабыкин дүүргэнэ. Сүлөөгүйдэнэ юм гү, юрэдөө, бидэндэ үзэгдөөшьегүй...

Механизаторай һанаагаа зобохонь зүбтэй. Ушар юуб гэхэдэ, Онохойн совхозой энэ хоёрдохи отделенидэ үбһэ хуряалга, огородой эдеэ абалга түлэг ябана. Бии байһан машинануудынь тэндэ мүн лэ ажалтай ха юм.

— Харана гүт, тэрээ тэрэ урдахи полидо хоёр комбайн зелёнко хуряажа ябана. Тэрэнэйнь ургаса муу. Тиимэһээнь тэрэ хоёр машинань миин зогсоно бшуу даа. Энэ хүсые кукурузын полидо хаяха байгаа. Теэд ондоо, 1-дэхи отделениин зон дээрэһээ захиралтагүйгөөр бэеэ мэдэхэ эрэхэгүй байна ха юм даа,—гэжэ бригадир Спиридонов һанаагаа зобоно.— Юундэшье энэ зелёнко хуряалгаа юм даа? Хүлдэхэ бэшэ ха юм. Энээнһээ хойшо үшөө һара болоод хадабал, бүри ургаад, нэмээдшье байха һэн...

Иихэдээ Онохойн совхозой дирекци тусхай хэмжээ абаа һаа, 2-дохи отделениингээ кукурузашадта туһалха аргатай байна. Сахыень хэлэхэдэ Үнэгэтэйн 300 гектарта һайн ургаһан (совхозой ондоо отделенинүүд иимээр ургуулаагүй) кукурузые саг болзор соонь гээлтэ хоролтогүйгөөр, һайн шанартайгаар абаа хадань бүхы совхоздонь хэрэгтэй тэжээл ха юм. Теэд ажахын хүтэлбэрилэгшэд ехэ һанаа амар.

...Үнэгэтэйдэ эхилһэн хадалан түлэг дундаа. Ургаса һайн, ажал эршэтэй. Гансал туһаламжа хэрэгтэй.

Д. ЭРДЫНЕЕВ,
манай тусхай корр.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Тракторист К. Козлов (зүүн гарһаа) шофер Н. Шурыгин хоёр шэнэ ургаса үзэжэ байна. 2. Шэмэтэ тэжээл адхарна.

В. КАРМИНАЙ фотонууд.

ПЕТРОПАВЛОВКА. Ториин совхозой механизаторнууд адууһа малай шэмэтэ тэжээл болохо кукурузынгаа ургаса хуряажа эхилэнхэй. Август һарын хахадһаа эхилжэ энэ ажахын отделени бүхэндэ тусхай оньһожоруулагдамал агрегадууд бүридхэгдэжэ, силос даралгадаа ороһон юм.

Мүнөө тус совхозой механизаторнууд хамта дээрээ 1960 тонно силос даража үрдибэ. Алсагай отделениинхид богонихон болзор

ТҮРҮҮШЫН 1960 ОНДО

соо 844 тонно кукурузын силос даража онсо шалгарба. Тиихэдэ хүршэ Хулдаадай отделениин механизаторнууд адууһа малай шэмэтэ жэжэл бэлдээд, нүгөөдүүлһээ гээгдэхэгүйн тула бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажалажа байна.

В. БАШАРОВ.
Зэдын аймаг.

ЭМХИТЭЙГЭЭР АЖАЛЛАНА

Мүноо жэл хура бороогүй ган гасуур боложо, сабшалан бэлшээри хэзээ хэзээнэйхиһээ муугаар ургаа. Хэды тиимэ гасаланда оробошье, аймагаймнай ажахынууд ниитынгээ адууһа малда хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл хуряажа абахын түлөө оролдоно.

Тайлсын совхозой хүтэлбэрилэгшэд үбһэшэдэйнгөө звенонуудые саг дарынь эмхидхэжэ, үбһэ хуряалгадаа жэгдэрэн ороһон бэлэй.

Онохой тосхон шадар ажаллажа байһан, Яков Васильев, Илуп Ипатов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг үбһэшэдэй звенонууд үбһэ хуряалгаяа дүүргэжэ байнхай. Һүүлшын мэдээнэй ёһоор, эндэхи звеногойхид 300 центнер үбһэ һайн шанартайгаар сомоод байна.

Мүн тиихэдэ Брянка голой эрьеэр нэмжыһэн хадалангай үбһэ хуряажа байһан Иннокентий Рычковой хүтэлбэрилдэг звеногойхидой ажал хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана гэжэ тэмдэглэлтэй. Эндэхи үбһэшэд һүүлшын нарата үдэрнүүдые һамбаашалан, 100 гаран центнер үбһэ һүрилжэ үрдибэ.

Тэрэнһээ гадна Иван Кравченкын оньһожоруулагдамал звено совхоз дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябанхай. Эдэнэр түсэбэйнгөө ёһоор 6000 центнер үбһэ даража уяха байһан юм. Мүнөө тэдэнэр 4000 центнер үбһэ уляжа хадагалаад байнхай. Эндэ прессподборщигой машинист Михаил Шапиров, трактористнууд Дубинин, Козлов гэгшэд үдэр бүриингөө даабарие хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Н. КУЧУМОВ.
Загарай.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИ БУХАРЕСТ ОШОБО

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков түрүүтэй Совет делегаци фашис дарлалтаһаа Румыниин сүлөөлэгдэһөөр 25 жэлэй ойн һайндэртэ байлсахын тула Бухарест ошохоёо августын 21-дэ Москваһаа мордоо.

Энэ делегацида КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд: СССР-эй Оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо, Советскэ Союзай маршал М. В. Захаров, Украинын КП-гэй Одесскэ обкомой нэгэдэхи секретарь М. С. Синица, Советскэ Союзһаа Румыниин Социалис Республикада байдаг элшэн сайд А. В. Басов гэгшэд ороно.

(ТАСС).

РУМЫН АРАДАЙ ҺАЙНДЭР

Фашис дарлалтаһаа Румыниин сүлөөлэгдэһөөр 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан, Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэдэй баярай суглаан августын 21-дэ Союзуудай байшангай Колонно зал соо болобо.

Румыниин Коммунис партиин ЦК-гай гэшүүн, бүлгэмэй генеральна соведэй түрүүлэгшэ Михаил Рошиану түрүүтэй, Советскэ Союзтай хани барисаа байгуулха румын бүлгэмэй (АРЛУС) делегациин гэшүүд, СРР-һээ Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Теодор Маринеску ба бусад румын айлшад суглаанай президиумда һууба.

Эдээнтэй хамта нүхэд К. Т. Мазуров, К. Ф. Катушев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо А. А. Мюриеэп гэгшэд һуулсаа.

Тус суглаае КПСС-эй МГК-гай секретарь А. П. Шапошникова нээбэ. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй МК-гай нэгэдэхи секретарь, Совет-румын хани барисаанай бүлгэмэй Түбэй управлениин түрүүлэгшэ В. И. Конотоп элидхэл хээ. (ТАСС).

БАИГАЛЫЕ ХАМГААЛХА

ЭРХҮҮ. (ТАСС). Байгалай нөөсэ баялигуудые үрэтэй һайнаар ашаглаха асуудалнуудта зорюулагдажа зарлагдаһан союзна ба республиканска министерствэнүүд болон албан зургаануудай, проектын ба эрдэмшэнжэлгын эмхинүүдэй, СССР-эй Арадай хиналтын комитедэй, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин, мүн бусад эмхи зургаануудай түлөөлэгшэдэй зүблөөн Эрхүү хотодо болоод, августын 21-дэ дүүрээ.

Байгалые хамгаалгада хабаатай тон шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ. Дотоодын энэ далайн гол баялигынь — кислородоор элбэг, гайхамшаг тунгалаг уһан болоно.

Зүблөөндэ хабаадагшад Байгалай оршондо промышленность хүгжөөхэ, хубаарилан эмхидхэхэ жэнхэни түсэб табиха дурадхал оруулба. Уһыень муухай болгохо ба оршон тойронхи байгаалиинь гутаахаар хуушан предприятинуудые үргэдхэжэ, шэнэнүүдые Байгал шадар барижа болохогүй гэжэ һанамжалаа. Эндэхи уһыс һөөргэнь таби...гүй дахин дахин хэрэглэхэ гурим бэелүүлхыень олохон үйлэдбэринүүдтэ, тэрэ тоодо Байгалай целлюлозно заводто, дурадхагда... (ТАСС).



...ДЭЭРЭ: Красноярска ГЭС-тэ тодхогдохоёо эльгээгдэхээ байһан турбинын мөөр. Энэнь ...металлическа заводто бүтээгдэһэн юм.

ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

ХҮДӨӨГЭЙ ДУНДА ҺУРГУУЛИИН ҺУРАГШАДЫЕ ТРАКТОР, КОМБАЙН БОЛОН ХҮДӨӨ АЖАХЫН БУСАД МАШИНАНУУДЫЕ ЖОЛООДОЖО ҺУРГАХА ТУХАЙ

Республика доторнай механизаторнуудай кадрнуудай олоор хэрэгтэй болоһые хараадаа абан, хүдөөгэй дунда һургуулинуудай ахамад классуудай һурагшадһаа хүдөө ажахын машина шудалха дуратайшуулда туһалха зорилготойгоор, мүн РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1969 оной июниин 27-до абтаһан шиидхэбэри бэелүүлэн, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тусхай тогтоол гаргаба.

Тус тогтоол соонь Буряадай Гэгээрэлэй болон Хүдөө ажахын министерствэнүүдэй дурадхалнуудта үндэһэлэн, зохисотой арга боломжотой хүдөөгэй дунда һургуулинуудта 9—10-дахи классуудай һурагшадта трактор, комбайн болон бусад машинануудые шудалха һуралсал мүнөө жэлһээ эхилжэ эмхидхэхэ тухай хэлэгдэнэ.

Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын, Уһалууриин ажахын министерствэнүүдэй, «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй зүгһөө хүдөө ажахын машинануудые шудалха һуралсал эмхидхэһэн һургуулинуудта таатай туһаламжа үзүүлэгдэхэ ёһотой.

Һурагшадай мэргэжэл шэлэхэ ябадалда туһалжа, тэдэнине хүдөө ажахыда дуратайгаар хүмүүжүүлхын тула тусхай хэмжээнүүдые абахыень Гэгээрэлэй болон Хүдөө ажахын министерствэнүүдые тус тогтоол уялгална.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР М. И. ПОМУСТА БУРЯАДАЙ АССР-эй ЭРДЭМ УХААНАЙ ГАБЬЯАТА АЖАЛ ЯБУУЛАГШЫН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын үйлэдбэрилгын хүсэ зүбөөр тааруулан хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ үүргэтэй байһанайнь түлөө, СССР-эй Наукануудай академиин географиин институдай хүдэлмэрилэгшэ, географиин эрдэмэй доктор нүхэр Моисей Исаакович **Помуста** Буряадай АССР-эй эрдэм ухаанай габьяата ажал ябуулагшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1969 оной августын 22.

...ЯН ...ГАСЫН ...ЭН

Зэдэ станциһаа Захаамин хото тээшэ зурыһан дардам харгыһаа урагшаа нэмжыһэн талые Доодо-Үшоотэйнхид «Шаринай» сабшалан гэлсэдэг. Юундэб гэхэдэ, эндэхи нуга сабшалангые колхозой бэрхэ механизатор Владимир Макеевич Шарин олон жэлэй туршада үтэгжүүлжэ, шанаржуулжа, үзэгдөөгүй ехэ ургаса абадаг байһан. Мүноо тэрэ колхозойнгоо нүгөө отделенидэ нүүжэ, артелингээ лугомелиоративна отрядые хүтэлбэрилнэ.

Харин энэ сабшалангые хэндэ даалгажа үгэлтэйб, хэн Шарин шэнги гектарай 15—18 центнер үбһэ хуряахаар хүдэлжэ шадаха гээшэб гэжэ XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой правленидэ хөөрэлдөөнэй гарахада, Доодо-Үшоотэйн отделениин үнинэй механизатор Василий Дансарунович Цыбиковэй нэрэ дурсагдаһан байгаа.

— Сэхынь хэлэхэдэ, Доодо-Намагайнгаа (Шаринай) сабшаланда хамаг хүсэ шадалаа гаргаха, анхарал хандуулха, тэндэ лугомелиоративна отрядые даажа абаха, ажал хүдэлмэридөө абьяастай, оролдосотой хүнүүд манда олоншье һаа, Василий Дансаруновичдаал найдаһан байнабди,—гэжэ хоёрдохи отделениие эрхилэгшэ Г. М. Мункуев хөөрэнэ.

Урдань бүри дайнай һүүлдэхи хүндэ хүшэр жэлнүүдтэ трактор агтын залуур барижа эхилээд, мүнөө хүрэтэр энэ хүдэлмэридөө ябажа байһан хүнүүдэй нэгэн болохо В. Д. Цыбиков машина техникые табан хургандаал адли мэдэхэ. Колхозой үйлэдбэриин ямаршье ажалые һайн мэдэхэ, энэ тэрэ хүдэлмэриие ямар сагта эхилхэдэ аша туһатай байхаб гэжэ һайн ойлгохо механизаторые луговод болгоһондоо колхозой правлени алдуу хээгүй.

— Жэлэй дүрбэн сагта, үбэлэй янгинама хүйтэндэшье, зунай ааяма халуундашье Василий машина техникээ һаатуулдаггүй,— гэжэ нютагайнь зон хэлсэдэг.

Урда жэлнүүдтэ Василий Дансарунович үбһэ хуряалганда гаралсажа, эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байгаашье һаа, тусхай сабшалан өөр дээрээ даажа абаагүй юм. Харин байгша ондо 157 гектар суута Шаринай сабшалан тэрээндэ даалгагданхай.

Мүнөө үедэ луговод болоһон тэрэ механизатор түрүүшынгээ жэлэй аша үрые харюулжа байна гэжэ хэлэмээр. 157 гектар сабшалангайнь 57 гектарынь уһалагдадаг болонхой. Ган гасуурта дайрагдаһан талын голой уһанай бага байбашье, тэрэ сабшалангаа гурба дахин уһалжа шадаа. Тус сабшаланда дүтэ оршодог Дамба Мункуевай эхэ хонидой отарын байраһаа нилээд ехэ наг шэбхэ зөөжэ, сабшалангаа һайса үтэгжүүлһэн байна.

...Хирбэгэр хара һахалтай, нара һалхинда хара хүрин шарайтай болошоһон хүдэр бэетэй хүн дээшээ үндын бодоод, һүри нюруулжа байһан залуушуулда заабари үгэнэ. Залуу хүбүүдтэй суг хүдэлмэрилжэ байһан энэ хүнтэй танилсаһамнай үбһэшэдэй звено хүтэлбэрилжэ байһан луговод-механизатор В. Д. Цыбиков болобо.

— Луговод болоһон түрүүшынгээ жэлдэ иимэ бэрхэшээлтэй дайралдахаб гэжэ хэн мэдээб. Хабартаа хура бороогой ороогүй дээрэһээ Холбоолжон, Үшөөтэй гэхэ мэтэ гол горхонуудаймнай һаба хуурай шахуу байшоо һэн. Юрэдөөл нилээдхэн ядагдаа гээшэ. Яаба тиибэшье уһалагдадаг сабшалангай үбһэ ногоон һанаһанһаа дээрэ, гектарай 15 центнер сомогдоно гэжэ В. Д. Цыбиков хөөрэнэ.

Энэ звеногой бүхы хүдэлмэринь оньһожоруулагданхай. Луговодой оролдохын хүсөөр буртаг болгоһоо сэбэрлэгдэһэн сабшалан тракторна косилкаар сэбэрээр сабшагдана.

Урдань механизатор ябаһан хадаа В. Д. Цыбиков оньһожоруулагдаһан звеногойнгоо бүхы хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэнхэй. Мүнөө жэл 1900 центнер үбһэ хуряажа абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхын тула звеногой гэшүүн бүхэн ажалдаа абьяастайгаар хандана.

А. НЫРГУОВ.



Улаан-Үдын һэрюун унданай заводой электригүүд Геннадий Прокопьевич Галецкий ба Михаил Давыдович Шехтер гэгшэд заводой эрхим уралан нарижуулагшад юм. Энэ хоёр нүхэр байгша ондо уралан нарижуулгын 7 мэдүүлгэ оруулһан байна. Тэрэниинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар хүдэлмэришэдэй ажал нилээд хүнгэрһэн, бүтээсэнь дээшэлһэн байна. **ЗУРАГ ДЭЭРЭ:** Г. П. Галецкий, М. Д. Шехтер.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ПОЛИТИНФОРМАТОР АЖАЛДА

Аймагай үйлэдбэриин управлениин главна экономист Георгий Санжеевич Беликов ажахынуудаар ябажа, политмэдээсэлнүүдые һайнаар хэдэгээрээ эли болонхой. Мүнөөшье тэжээл бэлэдхэлгын эдэ үдэрнүүдтэ энэ хүн харюусалгатай партийна даабаряа дүүргэхээ Химнын совхоз хүрэжэ ерэбэ.

Пыл Дансаранжапович Бимбаевай хүтэлбэрилдэг үбһэшэдэй бригадын бууса. Тойроод һая табигдаһан бухалнууд, мантан томо һуринууд жэрылдэнэ. Үбһэ хуряаха хүдэлмэриин оньһожоруулагдаһан дээрэһээ, эндэхи 27 механизаторнууд габшагай бэрхээр ажаллажа, һүүлэй арбан үдэрэй турша соо 2000 центнер һайн шанартай үбһэ хуряажа абаа.

Бимбаевай бригадынхид үдэрэйнгөө элеэ хоол барижа байбад. Хүри улаан болотороо наранда шаруулһан үбһэшэд бидэнэрые баяртайгаар угтаад, Георгий Санжеевичые тойрошобод: һонин мэдээсэл асараа гэжэ мэдэнэ бшуу.

— Нүхэд, үсэгэлдэр совхозой парткомдо үбһэшэдэй хүдэлмэриин дүн согсологдоо. Танай бригада түрүүшын һуури эзэлээл даа. —гээд, альга ташалгын замхаһыень энеэбхилэн байжа хүлеэгээд, саашань үргэлжэлүүлнэ. Владимир Дамбаев, Михаил Зохитуев, Гармацырен Шойсоронов гэгшэд илангаяа һайнаар ажаллажа ябана. Эдэнһээ жэшээ абажа хүдэлхэ ёһотойбди.

Совхозой үбһэ хуряалгын ябаса хуряангыгаар харуулаад, нүхэр Беликов коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын Зүблөөнэй дүнгүүдые үбһэшэдтэ хөөрэнэ.

— Г. С. Беликовэй бүтээһэн ажалынь ехэ.

Баруун-Тамча гэжэ газарта үбһэ сабшажа байһан Бадмацырен Жалсановай бригадада ажалай журам эбдэхэ ябадалнууд ходо үзэгдэдэг һэн. Энээниинь политинформатор обёоржо, гансата хэмжээ абаа. Тэрэнэй үүсхэлээр үйлэдбэриин зүблөөн үнгэргэгдэжэ, ажалай журам эбдэгшэд шанга шүүмжэлэлдэ хүртэһэн байна.

Мүнөө энэ бригадада журам эбдэхэ ушар оройдоо үзэгдэхээ болинхой.

Мүн үбһэшэдэй культурна хангалгада Георгий Санжеевич анхаралаа хандуулжа байдаг. Мүнөө үеын сүлөөгүй хаһа сагта бригада, звенонуудта соёлшод ходо ошожо, шэнэ газетэ, журналнуудые абаашадаг, һу... дуулгаһан хуудаһану... даг юм.

— Химнын совхоз... энэ бэрхэ полити... хүндэлхэ ёһоороол х... гэжэ хоёрдохи отдел... лэгшэ Доржи Шукуров... хөөрэнэ. — Энэ комм... хуряалгын эхилээдүй... даймнай дунда ойлгуу... дэлмэри һайса ябуу... Тиимэһээ үбһэшэдтэ... лаар туһа үзүүлээ, ... гээшэ гүбэ.

Г. С. Беликов поли... рай нангин уялга ... дүүргэжэ, ёһотой ... нэрэ дээрэ үргэжэ ябна...

Б. ШИР...

Сэлэнгэ.

ЗАЛУУШУУЛ—МАНАЙ ЕРЭЭДҮЙ

ҺУРАГТЫ, ХҮДЭЛЭГТЫ

Залуу үетэниие хүмүүжүүлхын, эрдэм бэлигтэй болгохын, ажалда һургахын түлөө коммунис партимнай, түрэл түрэмнай угаа ехээр анхардаг. Илангаяа юрэнхы дунда һургуули дүүргэһэн хүбүүд, басагадые мэргэжэлдэ һургаха, тэдэниие ажалай замда оруулха тушаа партимнай XXIII съездын тогтоолнууд соо заагдаһаниие байгаа. Тиихэдэ хэдэн жэлэй саада тээ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол абтажа, союзна болон автономито республиканудта, хизаар, областьнуудта, городууд болон районуудта залуушуулые ажалда хабаадуулха асуудал шиидхэхэ тусхай комиссинуудые эмхидхэхэ гэжэ дуралхагдаа һэн.

Энэ тогтоолой үндэһөөр манай эндэ республиканска комисси бии болгогдожо, залуушуулай хэрэг харагдадаг болоо. Энээнтэй хамта аймаг бүхэндэ комиссинууд эмхидхэгдэһэн, тэрэнэй составта комиссиин түрүүлэгшээр аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшонор томилогдоһон. Комиссиин хүдэлмэридэнь партийна, советскэ, профсоюзай болон комсомолой организацинуудай, ажахын органуудай, техническэ мэргэжэлэй һуралсалай һургуулинуудай түлөөлэгшэд туһаласадаг юм.

Залуушуулые ажалда хабаадуулха асуудал харадаг комиссинууд, ажалай ресурснуудые хэрэглэхэ талаар управлениин органууд залуушуулай хэрэгые саг үргэлжэдөө хаража байдаг нютагай Соведүүдэй депутадуудай комиссинуудтай хамта хүдэлмэреэ ябуулна. Мүнөө жэлдэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет тусгаар гурим баталжа, юрэнхы дунда эрдэмтэй болоһон, мүн дунда һургуули дүүргээгүй залуушуулые колхоз, совхозуудай промышленна предприятинуудай, барилгын болон бусад организацинуудай ажалда хабаадуулха тухай хараалаа. Мүн энэ гуримаар 9 класста һураха залуушуул түрүүшын ээлжээндэ һургуулида оруулагдаха. Гадна дунда һургуули дүүргээгүй, дээдэ һургуулида ороогүй хүбүүд, басагадые техническэ мэргэжэлэй һуралсалда хабаадуулагдаха болоно.

Нёдондо манай республикын арадай ажахын һалбаринуудта дунда һургуулитай, мүн тэрэниие дүүргээгүй 6980 хүбүүд, басагад ажалда оруулагдаһан байгаа. Тусабэй ёһоор 5100 залуушуул ажалда хабаадуулагдаха ёһотой һэн. Мүнөө жэлдэшье залуу үетэниие ажалда хабаадуулха талаар горитой хүдэлмэри ябуулагдана. Республикын Министрнүүдэй Соведэй хараалһан тогтоолой ёһоор 5500 эдир залуушуулда ажал олгогдохо, 6410 хүбүүд, басагад техническэ мэргэжэлэй училищинуудта һураха байна. Тусхайлан хэлэбэл, «Забайкаллес» комбинадта 150 залуушуул ажалда абтахаар хараалагдана. Арад зоной ажаһуудалай хэрэглэмжые хангаха министерствэдэ 700, худалдаа наймаанай министерствэдэ 370, Буряадай транспортна управлениидэ 130, республикын хүнгэн промышленностиин министерствэдэ 130, Зүүн Сибириин түмэр харгыда мүн лэ 130, Улаан-Үдын ЛВРЗ-дэ 140 залуушуул ажалда абтаха зэргэтэй. Буряадаймнай бусад ондоошье предприятинуудта ажаллаха дуратай залуушуул байбал, түбэггүй хүдэлмэридэ орожо, хүдэлхэдэнь болохо.

Колхоз, совхозуудта хоёр мянга гаран залуушуул хүдэлхэ юм. Илангаяа промышленна предприятинуудта хүдэлхэ залуу үетэн анха түрүүн ажаллангүйгөөр тусгаар курсануудта һуража, мэргэжэлтэй болохо байна. Тиимэһээ энэ шухала хэрэгтэ предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, комсомолой болон профсоюзай организацинууд онсо анхарха, ерээдүйн халаан болохо залуушуулые хүндэтэйгөөр угтан абажа, ажалайнь замда оруулха зэргэтэй.

1969 ондо Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ажалай ресурснуудые хэрэглэхэ талаар управлениин зүгһөө хори гаран промышленна, барилгын предприятинууд, колхоз, совхозууд шалгагдаһан байгаа. Үйлэдбэриин ажалда хабаадуулагдаһан залуушуулда ямар эрхэ байдал тогтоогдоноб гээд хараахада, юрэнхы дээрээ һайн дээрэ сэгнэгдээ. Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикада нёдондо 8—10 класс дүүргэһэн 113 хүбүүд, басагад ажалда абтаа һэн. Тэдэнэр хоёр һараһаа 6 һарын туршада һуралсалда ябажа, мэргэжэлтэй болоно байна. Курсануудта һурагшад һуралсалайнгаа хаһада 50—62 түхэриг тэдхэмжэ абадаг. Тиигээд мэргэжэлтэй болоно, ажалдаа гараад байхадаа, һара бүридэ 100—120 түхэриг хүрэтэр салин олоно.

Тиихэдэ тус фабрикада хүдэлмэришэн залуушуулай үдэшын һургуули хүдэлнэ. Юрэнхы дунда һургуули дүүргэһэн олон залуушуул техникумүүдтэ, институдуудта заочноор һуража байдаг. Мүнөө 51 хүн техникумдэ, 56 хүн институдта һурана. Гадна фабрикын зууршалгаар 8 хүн Москвагай текстильнэ институдта оронхой. Мүнөө жэлдэ үшөө 7 хүдэлмэришэд тэрээндэ һурахаар ошохоёо байна. Залуу ажалшадта байра байдал һайнаар түхеэрэгдэдэг. 120 хүнэй байха хамтын гэр баригдажа, мүнөөнэй гоё һайхан мебель табигдаад, комната бүхэндэнь радио, телевизор тодхогдонхой байдаг.

Фабрикын партийна болон комсомолой, профсоюзай организацинууд ажаллахаяа ерэһэн залуушуулые түрүүшынь үдэрһөө һайнаар хүмүүжүүлжэ, ажалда дуратай болгоно. Тэдэниие коммунис ёһо заншалда һургажа байдаг, политическэ мэдэрэлыень саг үргэлжэдөө дээшэлүүлнэ. Иигэжэ байхадань, залуушуул урма зоригтойгоор хүдэлдэг, сүлөөтэй сагаа хүхюун сэнгэлигээр үнгэргэдэг гээшэ.

Республикымнай нииславэй «Электромашина», прибор бүтээлгын заводуудта, бусад предприятинуудта ажаллахаяа ороһон залуушуулда мүн лэ зохихо байра байдал түхеэрэгдэнхэй. Эдир хүбүүд, басагад ажалайнгаа замда ороходоо, зүбөөр хүмүүжүүлэгдэхэһээ гадна, ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй үргэнөөр танилсажа байдаг.

Гэбэшье залуу үетэниие һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа багаар хандуулдаг, зарим предприятинууд бии... дэ, үнгэрһэн жэлдэ 8-... дүүргэһэн 79 хүбү... Улаан-Үдын шэлэй за... да абтаһан байгаа. Т... зохихо байра байдал т... гүй дээрэһээнь, дүш... хүдэлмэриһөө гараһа... Залуушуулай дунда ... гын хүдэлмэри мууса... нэ. Тэдэнэртэ сүлөөтэ... хүхюун сэнгэлигээр үнг... шье арга байгуулагд... юм. Тэрэшэлэн Улаан-... консервын комбинадта... дахи ГПТУ-да һураһан... гад ажалда ороһон бай... һээ гадна 8—10 класс... 50 залуушуул хүдэлм... һэн. Энэ предприяти... лай мэргэжэлые дээш... лаар ехэ хүдэлмэри ... шье һаань, тэдэниие ... хэ талаар горитой ... гүй. Энээнһээ шалтаг... ондо, мүн энэ жэлэй ... хамта 579 залуу х... хүдэлхэеэ болиһон ба... комбинадай залуу ажа... риальна талаар урма... гүй. Олонхи ушарта ц... тэлбэрилэгшэд залуу... рүүнээр хандадаг. Ж... үүсэлдэг цехэй начал... Дектярев ажалшадта... шангаар дуугаралсада... зантай. Иигэжэ залу... ража хүмүүжүүлхэб ... һээл һүүлэй үедэ ... ажалһаа гараад байна. ... олонхинь залуушуул, ... дахи ГПТУ дүүргэ... байба. Консервын завод... тор нүхэр Бенедиктов... хатуугаар үхибүүдтэ х... гэжэ ажалшадынь зэм... байна.

Ажалда ороһон за... зүбөөр хүмүүжүүлхэ, ... ёһо заншалда һургаха ... хала хэрэг болоно. ... тэдэнэр фабрика, завод... хоз, совхозуудта хүд... дүйн халаан ха юм.

К. КРЫ...
Буряадай А...
Министрнүүдэй С...
ажалай нөөсые х...
талаар начальнигай о...

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

УЛААН-ҮДЭ. Октябрьска районой предприятинуудай партийна организацинууд хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Мүнөө коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэхын түлөө 12 мянга гаран хүдэлмэрилэгшэд тэмсэжэ байна. Энэ оной январьһаа хойшо 4452 хүн ажалай ударнигууд болонхой, тэрэ тоодо 600 гаран коммунистнууд хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Коммунистнуудай дундаһаа алдар солодо хүртэгшэдэй дунда гэр байра барилгын комбинадай хүдэлмэришэн И. А. Огалев, нарин сэмбын фабрикын оёдолшон Савинова, мелькомбинадай хүдэлмэришэн В. Г. Калинина, ан үсхэбэрилдэг «Забайкальский» совхозой хүдэлмэришэн М. М. Михеева болон бусадуудороно.

* * *

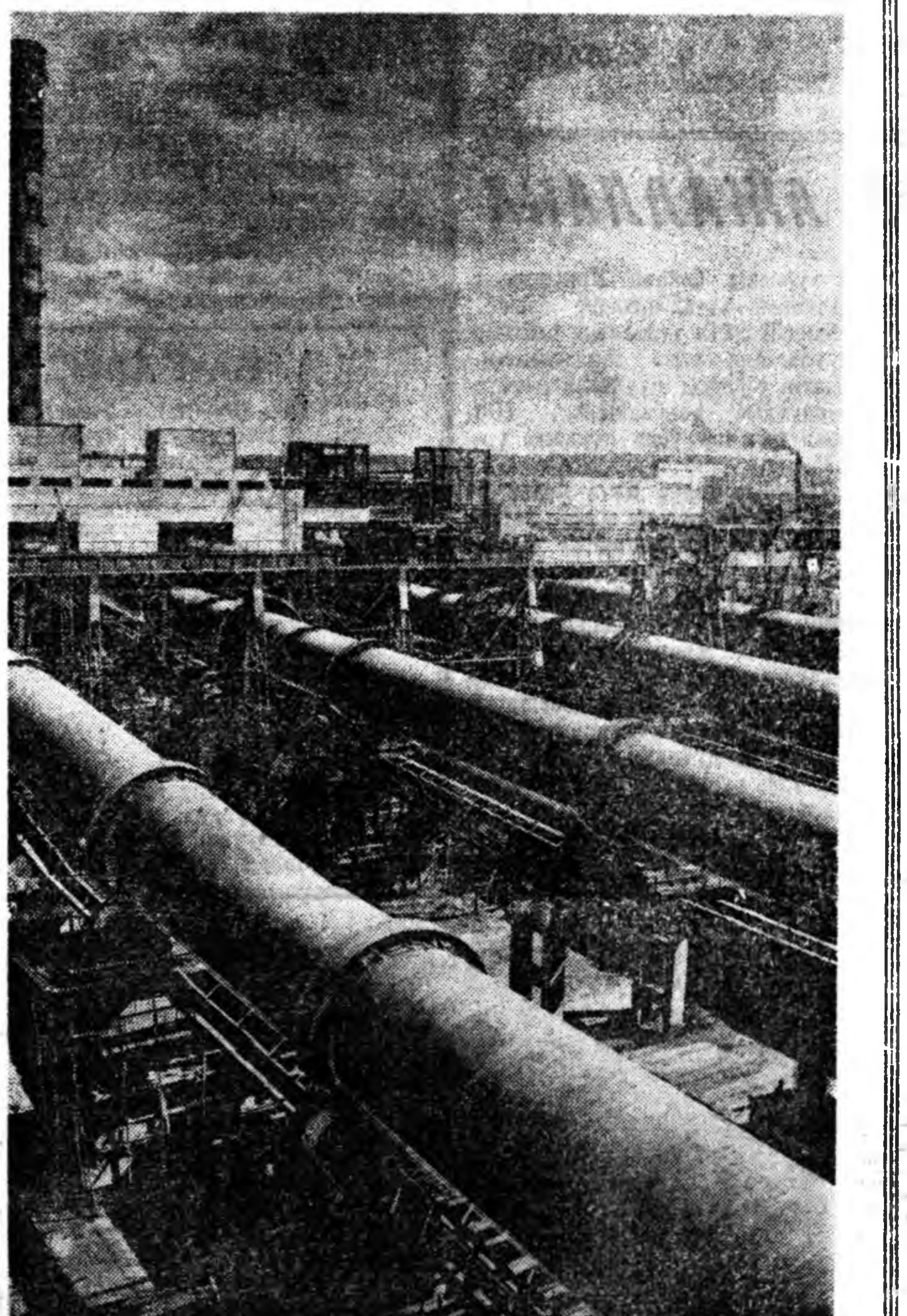
СЭЛЭНГЭ. Аймагай колхоз, совхозуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд КПСС-эй райкомдо, аймгүйсэдкомдо харагдаба. Долоон һарын дүнгөөр аймаг соогоо эгээл олон хурьгадые абажа түлжүүлһэн, хонин бүриһөө 3,2 килограмм нооһо абаһан олон хонишод аймагай чемпион алдартай болоһон байна.

* * *

ТҮНХЭН. Залуу комсомолец Владимир Фролов Толтойн дунда һургуули дүүргээд, колхоздоо ажаллахаар үлөө һэн. Володя һургуулидаа һуража ябахадаа, техническэ кружогто хабаадажа, өөрынгөө ухаагаар бүтээһэн модельнүүдые аймагайнгаа выставкэдэ, мүн республикада үнгэргэгдэһэн харалгада табижа, БурАССР-эй Гэгээрэлэй министерствын, ВЛКСМ-эй обкомой грамотануудта, үнэтэ шанда хүртэһэн юм.

Комсомолой гэшүүн Владимир Фролов «Восточные Саяны» колхоздоо һайн механизатор гэгдэдэг. Июль һарада тэрээндэ «МТЗ-50» түхэлэй шэнэ трактор даалгагдаа. Мүнөө намар тэрэ трактораараа кукуруза хуряалгада хабаадалсажа, колхозойнгоо правлени, парткомой һайшаалда хүртэбэ.

Б. БИРБАЕВ.



КРАСНОЯРСКА ХИЗААР. Ачинска комбинадые ашаглалгада тушаалга дүтэлөө. Энэ комбинат Красноярскдахи алюминиин заводто түүхэй эд эльгээжэ байха юм. Мүн тиихэдэ арадай ажахыда шухала хэрэгтэй цемент, содо гаргаха байна. **ЗУРАГ ДЭЭРЭ:** комбинадай нэгэ блок хабсаргалга.

ТАСС-ай фотохронико.

ВАГОН БҮХЭНИИЕ — АШАГТАЙГААР

Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин коллектив В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, вагонуудые ашагтай һайнаар хэрэглэхэ, ашаа түргөөр буулгаһанай ашаар сүүдхэдээ 290 вагон сүлөөлжэ, тэдэндэ даабариһаа гадуур ашаа тээхэ гэһэн уялга абаһан байгаа.

Отделениин станци, предприяти бүхэнэй коллектив абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхые оролдоно. Жэлэй түрүүшын хахадай туршада 22 станциин коллектив һайн үрэ дүн харуулһан байна. Тэдэнэр түргэн зуура вагонуудые сүлөөлдэг, ашаа тээдэг болоо.

Улаан-Үдэ станциинхид июлиин туршада 300 вагон болзорһоо холо урид сүлөөлһэн байна. Таловка станциин коллектив 53 вагон, Дивизионно станциинхид 43 вагон сүлөөлжэ, ашаа тээхыень предприятинуудта үгэжэ шадаа.

Кижа, Барата, Убукун, Посольская болон бусад станцинуудай коллективүүд абаһан уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлнэ. Ашаатай вагонуудые түргөөр сүлөөлһэнэй ашаар 1000 гаран вагонуудта ашаан тээгдэжэ, хэрэгтэй газартаа ябуулагдаа.

Түмэр замшад өөһэдынгөө ажал зүбөөр эмхидхэжэ, вагонуудай эрьесэ түргэдхэжэ байна.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

ҮРЭ ДҮНТЭЙ УГТАБА

Үглөөнһөө хойшо шанга һалхин буужа, һүүлшын бороогой һүүлээр һуга урган гараһан ногооной үзүүрые найгалзуулан, баглагар хара үүлэдые урда зүг руу хамбышалан туна. «Үглөөгүүр эхилһэн бороо үлэгүй» гэдэгтэл һалхин гансата замхажа, үүлэдэй забһараар наран ульһатайгаар шаража эхилнэ. Энэ үдэр хонишодой һайндэр болохо зэргэтэй байгаа. Борьёогой үргэн талын дундуур һунаһан жэгдэ тэгшэ харгыгаар машинанууд хойно хойноһоо һубарин, урагшаа годиржо, Зэдэ гол тээшэ ошоно. Машина дээрэ һууһан зоной хонгёо дуунай аялга үлгэн тала дээгүүр үргэлжэ зэдэлэн, ажалай һүлдын эршэ һануулан, хаба зориг түгэлдэр ханхинана.

Зэдэ гол! Булангиргүй, харьялаа түргэн уһаяа хашарһатуулан, номин сэнхир Байгал тээшэ долгиёо туйһан зандаа. Тэрэнэй нюргаи дээгүүр хүүргэ табигдажа, мүнөөдэр баяр ёһололойнь нээлтэ болохонь ха юм. Энэ нээлтэнь хонишодой һайндэрөөр тудалдаһаниинь һайшаалтай байгаа. Бүхэли жэл соо амжалтатай һайнаар хүдэлһэн хонишод баригдажа дүүргэгдэһэн шэнэ хүүргэ дээгүүр Зэдэ голой саада бэе гаража, үзэсхэлэн һайхан байгаалитай шугы бургааһанай дундахи талмайда ошожо буунад. Колхоз, совхоз бүхэнэй хонишод удангүй баран суглараба. Иигэжэ Зэдын аймагай «Заречный» совхозой түбһөө холо бэшэ газарта хонишодой һайндэр эхилээ һэн. Гансахан хонишодшье бэшэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, аймагай хүтэлбэрилэгшэд эндэ суглараа. Сэсэг набшаар бүрхөөгдэһэн талмайн дунда үндэр ендэр тойроод, уряа лозунг, транспарантнууд болон малшадай түйлаһан түйлалтануудые харуулһан стендүүд харагдана.

Үдэ багта баярай суглаан нээгдэжэ, аймагай ажалшадай депутадуудай гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ С. Б. Жаргалов үгэ абаха зуураа, хани халуун үгөөр сугларагшадые амаршалаа. Удаань хонишодой түхэрэг жэлэй турша соо хэһэн ажал хүдэлмэри тухай партиин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Потепалов дэлгэрэнгы элидхэл хээ. Үгынгөө эхиндэ тэрэ иигэжэ тэмдэглээ:

— Үнгэрэгшэ үбэл, хабар аргагүй шэмэрүүн хүйтэн байжа, хони малаа тобир тарганаар ондо оруулха ябадалдамнай ехэхэн һаад ушаруулаа. Гэбэшье манай хонишод эршэтэй һайнаар хүдэлөө гэхэдэ алдуу болохогүй. 108 мянган толгой хурьгад абтажа, бүрин бүтэнөөр ондо оруулагдаа. Гүрэндэ нооһо тушаалгаршье үрэ дүнтэйбди. Жэл ерэхэ тудам дүй дүршэлөөр баян оролдосотойгоор хүдэлжэ, түрүү зэргэдэ гараһан хонишоднай олошорно. 100 эхэ хониһоо 100 хурьга абаһан оройдоол 8 хүн нёдондо байһан һаа, харин мүнөө тиимэ 29 коллектив энэ үндэр амжалта түйлаа. 27 отарын хонишод 100 хониһоо 90—99 хүрэтэр хурьга абаа.

Эрхим бэрхэ хонишодоороо манай аймагай ажалшад омогорхохо ёһоорсол омогорхоно. Олон хурьга абаһан, ехэ нооһо хайшалһан хонишодой тоодо Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо Д. С. Содбоев, Ц. Д. Б...аев, С. Ц. Цыденов, Н. Ю. Меньжиков, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздоо Т. Ц. Аюров, Р. Т. Ринчинов, «Коммунизм» колхозһоо Б. Л. Гомбожапов, Д. Р. Батуев, Мира колхозһоо С. Б. Бадмаев. Борьёогой совхозһоо Г. Л. Рабдаев, М. Н. Андреев, Б. Ж. Цыренов, Д. Д. Очирова, А. Д. Цыренов, Торийн совхозһоо Р. С. Абдульзянов, Р. М. Грыдин, Өөрөй совхозһоо Д. Р. Банзаракцаев, Ц. С. Содбоев, В. И. Исаков гэгшэд оролсоно.

Ендэр дээрэ Зэдын аймагай суута хонишод хойно хойноһоо һубарин гаража, түйлаһан амжалта, үшөө үзэгдэдэг дутуу дундануудай тухайгаа дэлгэрэнгыгээр тоггон хэлээ. Хонишодой дундаһаа эгээн түрүүлжэ үгэ абаһан Ленинэй орденто Борьёогой совхозой ахалагша хонишон Г. Л. Рабдаев иигэжэ үгэеэ эхилээ.

— Манай ажахы урдаа табиһан зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадаа. Түл абалгаяа, хони хайшалалгаяа һайнаар үнгэргэһэн байна.

Мүнөө зун ган гасуур болоно, үбһэ хулһан мууса ургаа. Гэбэшье үбэлжэлгээ һанаһанда хүрэмөөр үнгэргэхын түлөө хүсэ шадалаа гамнахагүйбди.

Социалис Ажалай Герой, «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон Гомбо-Цырен Гончиковна Цыремпиловагай ендэр дээрэ гарахада, альга ташалган адхаршаба. Суута хонишон өөрынгөө дүй дүршэл тухай хурдангыгаар хөөрөөд, мүнөө үедэ хайшан гэжэ ховидоо харюулжа, бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл яажа абажа байһан тухайгаа хэлэжэ үгөө.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой зоотехник Ф. М. Кауров, райком комсомолой нэгэдэхи секретарь А. Тумуров гэгшэд залуу хонишодой түйлаһан амжалтанууд дээрэ гол түлэб тогтожо, сугларагшадта һонирхолтой хөөрөө дэлгээ. В. И. Ленинэй түрэһөөр түүхэтэ 100 жэлэйнь ойе ажалай үндэр амжалтаар угтажа байһан залуу хонишод Зэдын аймаг дотор олон юм. Тэдэнэр үдэрһөө үдэртэ амжалтаяа арьбадхана; дүршэл ехэтэй хонишодһоо һургаал абажа, түрүүшүүлэй зэргэдэ гарана. Тэдэ нүхэдэй тоодо Р. Абдульзянов, Б. Гомбожапов, Ю. Парашутинский, В. Цибикжапов гэгшэд оролсоно. Эдэ нүхэднай ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Һайнаар хүдэлдэг залуу хонишод улам олошорһоор.

Республикымнай хүдөө ажахын министрэй орлогшо В. Б. Саганов Зэдын хонишодой үндэр амжалта түйлаһантайнь дашарамдуулан амаршалаад, саашадаа үшөө дэлисэтэйгээр хүдэлхыень уряалаа.

Ерэхэ оной туршада хонидойнгоо тоо толгой 305 мянга болгохо, гарзалуулангүй 115 мянган түл абаха, хонин бүриһөө 2,9 килограммһаа доошо бэшэ нооһо хайшалжа, гүрэндэ 11 мянган центнер нооһо тушааха гэһэн социалис уялга хонишод абаа.

Үнгэрэгшэ оной социалис мүрысөөнэй дүнгөөр Ленинэй орденто Борьёогой совхоздо партиин райкомой болон аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаһан байна. Гадна олон тоото эрхим хонишодто үнэтэ шан, Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа.

Һүүлээрнь хонишодто һонирхолтой концерт харуулагдаһан байна.

Ц. ХАМАЕВ.



Һаяхан МИ-6 гэжэ вертолёт Кызыл-Кумда түрүү... дэжэ ошоһон байгаа. Тиихэдээ үрэмдэлгын түхеэ... Метеджан гэжэ нютагта абаашаа һэн. Уданшьегүй... үрэмдэлгын стан бодхоогдоһон юм. «Туркменнеф...» гэжэ трестын № 5 шэнжэлгын конторын үрэмдэг... газар дорохи түлишые бэдэржэ эхилһэн байгаа. Т... газай ехэ хэбтэшэ олдобо. Тодорхойлон тооложо... ёһоор энэ скважина үдэр бүри 400 мянган кубо... үгэхэ юм. **ЗУРАГ ДЭЭРЭ:** Метеджандахи газ... фонтан.

ТАСС-ай ф...

БАЙГААЛИ ХАМГААЛГА—БҮГЭДЭ НИИТЫН ХЭРЭГ

...дотор байгаали хам... хуулине Кабанскын ...зэргэ бэелүүлжэ бай... тус аймагай ажалша... ...дай Соведэй гүйсэд... ...гшэ М. П. Поповой ...ядай АССР-эй Вер... ...ай Президиумэй засе... ...гнажа, зүбшэн хэл...

...н аймагай болон сомо... ...о Соведүүдэй байгаа... талаар саг үргэлжын ...байгуулагдажа, арад ...нилээд хүдэлмэри ...йна. Аймаг дотор бай... ...алха 18 эхин эмхинүүд ...гашүүдтэйгээр байгуу... ...предприяти, совхозууд ...гашүүд болон кол... ...орохон байха юм.

...хүрһэ уһанай, һалхи... ...нөө хамгаалха, дайдын ...элдэб хорото аюул... ..., улам арьбадхаха та... ...хэмжээнүүдые ха... ...рим тэдынь бэелүүлэг... ..., Худөө тосхон болон ...ай поселогуудта 70 ...модо, бургааһанай ...жэгдаа, хоёр мянга ...таригдаһан байна. Сэ... ...эмэстэ модоной үрэһэ ...улдаг питомнигууд Кабанск, Кабанск тосхонуудта байгуулагдаа.

РСФСР дотор байгаали хамгаалха тухай хуулиин дүүргэлтэ, мүн энэ талаар хараалагдаһан хэмжээнүүдэй али зэргэ гүйсэдхэгдэжэ байһание аймагай комисси шалгаһан байна. Шалгалтаар нилээд олон дутагдалнууд элирүүлэгдэзэ.

Шалгалтын дүнгүүд аймагай Соведэй сесси дээрэ тусхай асуудал болгон хэлсэгдээ. Элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхажа, байгаали хамгаалха тушаа хараалагдаһан бүхы хэмжээнүүдые саг болзор соонь бэелүүлхые ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ шууд зааһан байна гэжэ Кабанскын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Попов өөрынгөө элидхэл дотор тэмдэглэбэ.

Энэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ республикын Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүд, депутадууд тон эдэбхитэйгээр хабаадалсаба. Кабанскын аймагай Совет, тэрэнэй саг үргэлжын комисси болон депутадууд байгаали хамгаалха хуули, мүн асуудалаар КПСС-эй ЦК-гай тогтоол болон КПСС-эй обкомой пленумэй шиидхэбэрие бэелүүлхын түлөө анхарал оролдолго гарган, зарим тэды хэмжээнүүдые ябуулбашье, гол шухала асуудал шиидхэгдээдүй. Байгаали хамгаалха, газар дайдые ашаг ехэтэй болгохо, уһа гол, нуур сөөрэмүүдые бузарлахагүй, агаар арюун сэбэр байлгаха тушаа хараалагдаһан хэмжээнүүд бүрин гүйсэдөөр бэелүүлэгдээгүй байна гэжэ тэмдэглэбэ.

Шэнэ газар эдлүүридэ оруулха хүдэлмэри тоншье хангалтагүй. Аймаг дотор 8125 гектар намагтай газар бии. Мүн 4594 га сабшалан, 4900 гаран гектар бэлшээри уһа шабарта дарагданхай. Эдэниие аймагай совхозууд ашаглалгада оруулха талаар хүсэ шадалаа һайса гарганагүй.

«Бурводстрой» трестын барилгын участок, аймагай газарай уһалууриин системын управлени мелиорациин хүдэлмэри ябуулха түсэбөө жэлһээ жэлдэ бэелүүлнэгүй.

Тус аймагай нютаг дээрэ байгуулагдаһан промышленна предприятинууд, барилгын эмхинүүдэй карьернүүд нилээд ехэ талмай газар эзэлнэ. Теэд совхозуудта тэрэнэйнгээ оронда шэнэ газар сэбэрлэн, эдлүүридэ оруулжа үгэхэ тушаа юушье хэнэгүй.

Аймагай нютаг дээрэ бии нуур, гол мүрэнүүдэй уһые арюун сэбэр байлгаха тушаа асуудал тоншье һанаа зоборитой. Аймагай түбэй болон, Селенгинск, Каменск, Выдрино гэхэ зэргэ посёлогуудта, мүн Бабушкин хотодо бии промышленна предприятинууд, коммунальна предприятинууд суудхэдээ 8 мянган кубометр хэмжээнэй бузарлагдаһан муухай уһа гаргажа, Сэлэнгэ, Байгал болон бусад голнууд руу оруулна. Гэбэшье, тэдэ предприятинуудай олонхинь үйлэдбэридэ хэрэглэһэн уһа сэбэрлэдэг түхеэрэлгэгүй, бии түхеэрэлгэнүүдынь мүртэйгөөр ашаглагдадаггүй байна.

Уһа сэбэрлэлгын түхеэрэлгэ, канализаци барилгада һомологдоһон мүнгые предприятинууд дүүрэн ашаглажа шаданагүй. 19455 мянган түхэригһөө миил 4907 мянганиинь ашаглагдаа. Байгша ондо үгтэһэн мүнгэ зөөриин ойролцоол 31 процент гаргашалагдаба. Сэбэрлэлгын түхеэрэлгэ бариха хүдэлмэри Сэлэнгын ЦКК, Байгалай модоной бааза, Кабанскын овощой завод дээрэ даншье муугаар ябуулагдана. Эдэ барилгануудые хэдэг Буряадай барилгын управлениин барилга-хабсаралгын 3-дахи участок тон ахираар хүдэлнэ.

Аймагай Соведэй гүйсэдком хадаа «РСФСР дотор байгаали хамгаалха тухай» хуулиие предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй али зэргээр бэелүүлжэ байһые хиналта дороо абажа, шанга эрилтэ табидаггүй байна.

Мүн аймаг дотор зүбшөөлгүйгөөр модо отолхо, загаһа болон ан агнаха, ойн түймэр гаргаха ушар олон үзэгдэнэ. Байгаали хамгаалха, газар дайдынгаа баялигые арьбадхаха хэрэгтэ олониитые элсүүлхэ, тэдэнэй дунда ойлгуулалмжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэхэ ажал мууса табигданхай. Байгаали хамгаалха бүлгэмэй эхин эмхинүүд энэ талаар үүсхэлтэй хүдэлмэри ябуулжа биранагүй гэжэ Президиум тэмдэглэбэ.

Зүбшэгдэһэн асуудалаар Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум дэлгэрэнгы тогтоол абаа. «РСФСР дотор байгаали хамгаалха тухай» хуули бэелүүлгээр тон олон дутагдалнуудтай байһыень Кабанскын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведтэ, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр М. П. Поповто заажа үгөөд, тэдэ дутагдалнуудаа дары зайсуулхые дурадхаһан байна.

Байгаали хамгаалха тухай хуулиин эрилтэнүүдые хазагайралтагүй сахин бэелүүлхэ хэрэгтэ нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомой таһагуудай, промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые эрид дээшэлүүлхэ; байгаали хамгаалха, үйлэдбэридэ хэрэглэгдэһэн хоротой, бузарлагдаһан уһа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүдые бариха, заһабарилха хүдэлмэринүүдые предприяти, коммунальна ажахы бүхэнэй бэелүүлхэ хэмжээнүүдые хараалһан табан жэлэй түсэб зохёон баталха; байгаали хамгаалгаар һэргылхэ хүдэлмэриин байдал тухай предприятинуудай, совхозуудай болон бусад ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй элидхэлые үе үе шагнажа, хуули хазагайруулагшадые хатуу харюусалгада хабаадуулжа байха. Эдэ бүгэдые шууд бэелүүлжэ байхыень аймагай Соведэй гүйсэдкомые Президиум уялгалба.

Шэнэ газар ашаглаха, уһанай ба һалхинай гэмтэлһээ газарай хүрьһэ аршалан хамгаалха хэмжээнүүдые абажа бэелүүлхэ. Энэ талаар 1971—1975 онуудта ябуулагдаха хүдэлмэриин түсэб ажахы бүхэндэ табижа баталхыень, мүн промышленна предприятинуудай, барилгын, харгы замай болон бусад эмхинүүдэй эзэлһэн газарнуудые 1969—1970 онуудта эдлүүридэ гүйсэдөөр оруулхаар аймагай соведэй гүйсэдком, хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлени уялгалагдабад.

Нютагай Соведүүд хадаа ой модо хамгаалга эрид һайжаруулан, гүрэнэй, совхозуудай мэдэлэй ой модо ашаглаха ябадалые гуримшуулха; Байгалай эрьеэр байгуулагдаһан аяншалгын баазанууд шадарай ургамалнуудые гэмтээхэгүй, мүн ан болон загаһанай нөөсые хамгаалха, байгаали хамгаалха, дайдын баялигуудта гамтайгаар хандахаар хүмүүжүүлхэ зорилгоор ойлгууламжын хүдэлмэри зоной дунда үргэнөөр ябуулха. Энээндэ нютагай хэблэл, радио, лекци, хөөрэлдөө гэхэ мэтые үргэнөөр ашаглаха зэргэтэй.

Кабанскын аймаг доторхи өөһэдынгөө мэдэлэй предприятинуудтаа уһа, агаар арюун сэбэр байлгые хангаха түхеэрэлгэнүүдые шэнээр бариха, заһабарилха хүдэлмэриин ябасые саг үргэлжэ хинан шалгажа, энэ талаар хараалагдаһан хэмжээнүүдые хэр зэргэ бэелүүлжэ байһан тухай тус предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй элидхэлые шагнажа байхыень нютагай, эдеэ хоолой, коммунальна ажахын министерствэнүүдые, барилгын материалай промышленностиин управлени, түмэр замай отделени болон «Забайкаллес» комбинадые Верховно Соведэй Президиум уялгалһан байна.

...-гэй ПАРТИЙНА ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААН ДЭЭРЭ Г. ГУСАГАЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭҺӨӨ

...(ТАСС). Прагада КПЧ-... ...эй ниитэ гүрэнэй суг... ...тын 19-дэ болоходо, ...гай Нэгэдэхи секре... ...Гусагай хэлэһэн үгые ...ю дамжуулаа.

...жэлэй январьһаа ...словакидахи хүгжэл... ...дээ, Г. Гусак нигэжэ...

...эр, удаан сагай, маа... ...дамнай аягүй муу ...һүүлээр, апрельдэ ...ын Центральна Коми... ...тическэ ба экономи... ...хангаха, энэ нэгэ... ...шаруулдаг хүсэнүүд... ...али тодо хараа шугам ...шиидхэбэри баталан ...Центральна Комитедэй ...эрэ апрельдэ һунгаг... ...хүтэлбэри бэрхэтэй хэ... ...манай партиие, ма... ...он манай гүрэниие ...үнэн сэхээр бэедээ ...һэн.

...ээ хойшо үнгэрһэн ...турша соо олон шу... ...нуудаар дэбжэлтэ бо... ...лтэ манай саашанхи ...шиидхэхы удха ша... ...бидэнэр тэмдэглэжэ ...абди. ЦК-гай майн ...шиидхэбэринүүдые бэе... ...тивэнүүд манай пар... ...стско-ленинскэ хараа ...баримталдаг болгоо, ...сэхэ, шударгы комму... ...парти дотор бидэнэй ...шадахаар үндэһэ һуу...

...рти дотор эдэбхитэй, ...эрмэлзэлгэтэй гол хү... ...гүрэнөөр бии боложо ...манай бэрхэтэй хэсүү ...манай арадые гаргажа ...бэнги бэлэн дайшал... ...шад боложо байна. ...ын организацинуудта... ...профсоюзна хүдэ... ...дал мүн лэ нилээд го... ...ажаржа байнхай.

...үдтэ бэшэ, харин ма... ...радта олониитын дунда ...дые тараадаг эмхинүү... ...эг болохо хэмжээнүү... ...эбаабди. Радио, теле... ...ынай хэблэлэй диилэн... ...мүнөө арадай аша ту... ...гэжэ бидэнэр юрэн... ...лэжэ шадаха байна... ...засагай, хүдэлмэри... ...оциалис засагай ор... ...лээ.

...дын харилсаануудай ...манай гүрэндэ шухала ...й байгаа. Манай дү... ...үүд ба ханинарнууд... ...манай үнгэрэгшэ үедэ ...муудуулагдажа, бэе ...сэлгэ һуларһан бай... ...гэм нимэһээ, ЧССР-... ...эй Союзай хоорондо... ...эй ба бусад социа... ...й хоорондохи хүршэ ...ческа, нүхэрэй ёһо... ...нуудые һэргээхын ту... ...партиин, манай гүрэ... ...һүүлшын һаранууд... ...о хэмжээнүүдые ходо... ...байгаа.

...дүрбэн һарын турша ...дотоодын политическэ ...дүнгүүд, манай бүхы ...ай, хамагай түрүүндэ ...зэтэй, манай хэһэн ...үрэ мүнөө ямар бэ ...ай парти, чехословак ...үнэн сэхэ союзни... ...партай, һайн ба бэр... ...үүдтэ найдаха түшэг ...гэжэ бидэнэр харюу... ...мэдүүлжэ шадаха...

...дохи байдал бэхи... ...р түрүүшын алха... ...би, 1968 ба 1969 ...гй газарһаа экономи... ...орилгэ орон дотор ...дхагдаһан байгаа. Тии... ...гуримгүй ябадал эко... ...муугаар нүлөөлөө. ...шуу жэлэй кризисэй ...д, нёдондо жэлдэ, энэ ...эзүн дэгээн эмхигүй... ...лгын хойшолонгууд ма... ...ай байдалда ехэ муу ...үлээ. Арба шахуу ...соо Новотнын үүдхэ... ...эргүүдэй хойшолонгуу... ...шэ жэлдэ Шик болон ...оэ реформаторнуудай ...хэрэгүүдэй хойшолон... ...нэрэй бэе дээрээ үзэ... ...ай гэмшэлтэй. Госпо... ...Базельдэ һуужа байдаг, ...омикые ёһотойгоор лэ эмхи гуримгүй болгоһон хүдэлмэриин хойшолонгуудые манай хэдэн миллион хүн зон бэе дээрээ үзэжэ байна.

Экономикые тогтууритай болгохо хэмжээнүүдые манай партиин хүтэлбэри, федеральна ба национальна правительстванууд майһаа эхилэн абажа байнхай. Тэдэнэр үнэ сэн, салин хүлһэ, капитальна хүдэлмэридэ мүнгэ һомололгые гуримшуулжа ороо. Июнь, июль һаранадта зарим һайн үрэ дүнгүүдэй туйлагдажа ороһониинь адаглагдана гэжэ хэлэжэ болохоор.

Экономическа асуудалнуудые шиидхэхэ арга олохын тулада экономикын хүгжэлтэдэ партийна ба правительственна шатануудаар гүнзэгы ехэ шэнжэлэлгэ хэхэ гэжэ партиин хүтэлбэри шиидхээ гээд Г. Гусак саашань мэдээсээ. Арадай ажахые тогтууритай болгохо богонихон болзорой программые федеральна правительство, национальна правительстванууд бэлдэжэ байнхай. Табан жэлэй түсэб зохёогдоно. Энэ түсэб экономикын тогтууритай болоһоной һүүлээр ажахынуудые шэнээр һалбаруулан хүгжөөхэ, тиигэжэ арадай байдалые һайжаруулха гээд Г. Гусак тэмдэглээ.

Энэ замдамнай үдэр бүхэндэ һаад түбэгэй ушаруулагдаагүй һаань, богонихон болзор соо туйлагдаһан эдэ амжалтанууд һурагүй ехэ байха һэн. Һүйдхэлшэ хүсэнүүд апрелиин һүүлээр өөһэдынгөө тэмсэлые зогсоогоогүй гээд үгэ хэлэгшэ үргэлжэлүүлээ.

Социалис гүрэнүүдэй эмхинёнь алдахуулжа, социалис лагернин бата нэгэдэлые һуларуулжа шадахабди гэжэ баруун оронуудай империалис номнолшод, орон доторхи социализмда харша хархис, барууная үзэл баримталдаг хүсэнүүд энэ оной апрель хүрэтэр найдадаг байгаа бшуу. Дотоодын хархис хүсэнүүд политическэ ба экономическа талаар байдалаа бэхижүүлхые эрмэлзэдэг байгаа гээшэ. Манай партиин Центральна Комитедэй апрелиин ба майн пленумүүдэй шиидхэбэринүүд тэдэнэй түсэбүүдые хүсэдөөр буруутуулаа, мүн һамна зада сохюулаабди гэжэ эдэ бүхы хүсэнүүд мүнөө ойлгоо. Тиимэһээ нэгэдэл хангалгада һаад ушаруулхые, эмхи гуримгүй байдал тогтоохые, шэнэ бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулхые мүнөө али болохоор эрмэлзэнэ.

Нёдондо жэлэй январиин урда тээхи ба нёдондо жэлэй январиин һүүлээрхи орёо үе тухай бүхы партида, бүхы арадта мэдээсэхын тулада энэ үедэ ороной хүгжэлтын политическэ шэнжэлэл партиин хүтэлбэриин бэлдэхэ тухай Центральна Комитет мүнөө жэлэй май һарада тогтоол гаргаа һэн гээд Г. Гусак мэдээсээ.

Манай чехословак гүрэндэ социалис общество байгуулга удаан сагай тэмсэлэй, манай национальна түүхын, манай арадуудай ангита обществын түүхын дүн болоно гээд элидхэлшэ үргэлжэлүүлэн хэлэһэн байна.

Илангаяа 1948 оной февральһаа хойшо социализм байгуулга промышленностиие хүгжөөхэ, хүдөө ажахые шэнэдхэн байгуулха, арадай байдал һайжаруулха, соёл культурые хүгжөөхэ гэхэ мэтээр һайн үрэ дүн үгэһэн байна. Энэ байгуулалтые бэелүүлһэн үетэн тэрээнэй түлөө хэзээдэшье эшэгүүритэ байдалда орохогүй, тэрээнэй түлөө манай гүрэн, манай парти хэзээдэшье нюураа улайхагүй. Энэ хадаа орон доторхи реформистнууд ба прогрессистнүүд гэдэгүүдэй хорин жэлэй турша соо манай ажалшадай бүтээһэн юумые муушалан доромжолхые һэдэбшье: эдэ жэлнүүдые харанхы үе гэжэ тэдэнэрэй нэрлэбэшье, гайхамшагта үрэ дүнгүүд болоно. Энэ ажалай дүнгүүдтэ, 20—25 жэлэй турша соо манай газар дээрэ партиин, ажалшан арадай бүтээһэн бүхы һайн бүхы үнэтэ юумэндэ хамаатай байһан тухайгаа бидэнэр мэдүүлнэбди.

Социализм байгуулгые үргэлжэлүүлхэ, социалис общество дотор байгуулагдаһан үнэтэ зүйлнүүдые аршалан хамгаалха. Горитойхон алдуу дутуунуудые зайсуулха, гараһан асуудалнуудые шиидхэхэ гээшэ нёдондо жэлэй январиин удхань болоно гээд Г. Гусак хэлээ.

Январиин һүүлээрхи хүгжэлтые хаража үзэхэдөө, олон олон һайн талануудые бидэнэрэй обёорон харадаг оайһамнай ойлгосотой: урдын олон алдуу дутуунууд элирүүлэгдээ; парти ба общество дотор хүнүүдэй бодомжолжо үзэхэ, хүнүүдэй эдэбхи хэшээл гаргажа, политическэ, экономическа талаар гол асуудалнуудые шиидхэхэ арга бэдэрхэ зам нээгдэжэ үгөө.

Гэхэтэй хамта, январьһаа хойшо политическэ, экономическа ба ниитын асуудалнуудые ангиин тала харан шиидхэхэ ябадал ороной политическэ ажабайдалда һуларһан ба сахигдахаяа болиһон байна гээд нүхэр Гусак саашань заагаа.

Январиин һүүлээрхи хүгжэлтэдэ баруунай оппортунистнууд угаа аюултай, уршагта муухай үүргэ дүүргээ гээд үгэ хэлэгшэ үргэлжэлүүлээ.

Тиимэ болохолоороо, бодото дутуу дундануудые шүүмжэлгые хэтэргэжэ тэдэнэр социализмын үндэһэ һуурида эсэргүүгээр, манай обществын байгуулагдаһан үндэһэ һууридань эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн үзэл хүнүүдэй ухаан бодолдо тэдэнэр нэбтэрүүлдэг байгаа бшуу. Гүрэнэй засаг, ажалшан арадай засаг нилээд ехээр һуларуулагдаһан байгаа.

Гүрэнэй аюулгүйе сахиха органуудай аппарат үнэндөө хүдэлмэриһөө зайсуулагдаһан, хариин тагнуулшадта эсэргүү, доторой һүйдхэлтэ этэгээдүүдтэ эсэргүү хүдэлмэридэнь тэрээндэ һаад ушаруулагдаһан байха юм. Энэ һүйдхэлтэ ябуулгануудые баруунай үзэл баримталдаг, мүн социализмда харша хүсэнүүд армида, гүрэнэй аппарадта болон бусадта дэлгэрүүлээ. Манай партиин байдалые, тэрэнэй хүтэлбэрилхы үүргые һуларуулха, манай гүрэнэй засагые һуларуулха ябуулгануудай хэгдэдэг байһан тухай эндэ хэлэгдэнэ гээд Г. Гусак онсолон тэмдэглээ.

Мэдээсэлнүүдые тараадаг эмхинүүд январь-февральһаа партиин мэдэлһээ, гүрэнэй органуудай нүлөөнһөө гаража, баруунай үзэл баримталагшадта, заримдаа социализмда эсэргүү лагерьта хамаададаг бүлэг хүнүүдээр хүтэлбэрилэгдэдэг болоһон байха юм. Тиигэжэ, социализмда харша, баруунай оппортунис үзэл гүрэнэй хэлхеэ холбооной бүхы хэрэгсэлнүүдээр тараагдаха аргатай болоһон байна.

Эдэ бүхы юумэн ягаад тохёолдооб гэхэдэ, партийна хүтэлбэри дотороо нэгэдэлгүй, арсалдаа алгасалдаанууд гарадаг, тэрэнэй составта үнэн сэхэ коммунистнуудһаа гадна, маргадаг хүнүүд, элитэ оппортунистнууд ба баруунай үзэл баримталдаг хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдшье оролсодог байгаа бшуу. Манайда бии болоһон харша этэгээдүүдтэ һаад ушаруулхын тулада хүтэлбэри ёһотойл шууд сэхэ, эршэ зоригтой байжа шадаагүй.

Январиин һүүлээрхи хүгжэлтэ Чехословакиин уласхоорондын харилсаануудта угаа таарамжагүй нүлөө үзүүлээ. Энэ хүгжэлтэ манай бүхы союзнигуудтай харилсаануудыемнай ехээр муудхаагаа гээд үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ.

Чехословакида союзна социалис оронуудай интернациональна ябуулгануудаар түгэсхэгдэһэн ушарнуудай түүхые Г. Гусак дэлгэрэнгыгээр найруулһан байна.

Хэрбээ социализмда харша ба баруунай үзэл баримталдаг хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэл манай партиин хүтэлбэриин хээд байгаа һаа, олониитын дунда мэдээсэлнүүдые тараадаг эмхинүүдтэ гурим тогтоогоод байгаа һаа, союзна гүрэнүүдтээ нүхэрэй, хани ёһоной харилсаагаа аршалан үлээжэ шадаад байгаа һаа, ямаршье август байхагүй һэн, ямаршье сэрэгүүд оруулагдахагүй һэн гээд Г. Гусак хэлээ.

Хүндэ хүшэр байдалай тохёолдоод байхада нүхэр Свободын үүсхэлээр Москвадахи хэлсээнүүд эхилээ. Тэдэнэй үрэ дүнгүүдые таанад мэдэнэт. Эндэ политическэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлхэ арга боломжо бии байһан партийна, гүрэнэй ба бусад органуудта олгогдоо. Энэ политическэ хүдэлмэри ямар эрхэ байдалда үргэлжэлүүлэгдэхэ ёһотой байгааб гэхэдэ, августын урда тээ хэгдээгүй юумэнүүд, ядахын сагта августын һүүлээр хэгдэхэ, мэдээсэлнүүдые хэдэг эмхинүүдтэ партиин ба гүрэнэй органууд өөрынгөө нүлөө үзүүлжэ шадаха зэргэтэй байгаа. Тиигэжэ социализмда харша баруунай үзэл баримталдаг хүсэнүүдэй болон бусадай һүйдхэлтэ ябуулгануудта һаад ушаруулагдаха ёһотой байгаа бшуу. Саашанхи хүгжэлтэнь таанарта мэдээжэ. Бэрхэтэй хэсүү байдалай бүхы шэнжэ тэмдэгүүдынь үлэхэһөө гадна, харин һара үнгэрхэ тудам бүри хэсүү бэрхэтэй боложо ороо.

Байдалай муудаһан шалтагаануудынь гэхэдэ, үнэндөө августын урда тээхидэл адли. Президиум можо боложо хубааранхай байгаа һэн. Асуудал бүхэнөөр тэмсэл болодог, энээнһээ боложо, нэгэдэлгүй байһанһаа боложо, хэгдэһэн тобшололнууд бодото хэрэг дээрэ хараада абтаагүй һэн.

Эдэ асуудалнуудаар Центральна Комитет апрельдэ тодорхой эрьелтэ хээ гээд үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглээ.

Иимэ эрхэ байдалда хархис хүсэнүүд бүри шангаар халдан орожо, элдэб уршагта шууянууд гаргагдадаг болоо. Орон доторхи идхалгашадай ба баруун оронуудай империалис номнолшодой һүйдхэлтэ ябуулгануудай тезисүүдэй нэгэниинь гэхэдэ, Чехословаки эзэмдэгдэһэн гүрэн болоно гэжэ баталан хэлэхые һэдэдэг байгаа бшуу. Энээнтэй дашарамдуулан, чехословак гүрэнэй хүсэд эрхэтэй, бэеэ даанхай байһыень Г. Гусак онсолон тэмдэглээ. Манай газар дээрэ Совет Арминн зарим частьнууд байдаг. Тэдэнэр зохихо хэлсээнэй ёһоор эндэ байна. Тэдэнэр энэ хэлсээе наринаар сахидаг, манай политическэ, экономическа ба бусад хэрэгүүдтэ хамааралсадаггүй гээд тэрэ хэлээ. Манай өөһэдымнай национальна ба гүрэнэй хэрэгүүдые өөһэдымнай органууд шиидхэнэ гэжэ бидэнэр хүсэд харюусалгатайгаар хэлэжэ шадаха байнабди.

Мүнөө һүйдхэлтэ хүсэнүүд хүдэлмэриин нюуса онол аргануудые хэрэглэдэг болоо: хуудаһануудые олоор гаргана, зонике айлгана, худал хуурмаг хардалга, гүрдэлгэнүүдые эмхитэйгээр тараана.

Промышленностьда, транспортда, хангалгада һаад тойбо татаха уряанууд гаргагдана. Партийна ба олониитын хүдэлмэрилэгшэдтэ эсэргүү террорис ябуулгануудые хэхые сэхээр уряалнашье.

Эдэ кампанинууд тушаа бидэнэр эли тодо хараа бодол баримталха ёһотойбди. Эдэ харша кампанинуудые манай гүрэндэ эсэргүүгээр, тэрэнэй социалис байгуулалтада, чехүүд ба словагуудай национальна аша туһада эсэргүүгээр дайсадай хэһэн ябуулганууд гэжэ бидэнэр тоолонобди. Манай гүрэн дотор эмхи гуримгүй, бэрхэтэй хэсүү байдал дахяад тохёолдуулха һэдэлгэнүүдые уридшалан зайсуулхын тулада харша ба һүйдхэлтэ ябуулгануудта эсэргүү хэмжээнүүдые эрид шангаар абаха заабари гүрэнэй засагай органуудта үгтэнхэй.

Түгэсхэлдөө Г. Гусак нигэжэ хэлээ:

Манай эрхэ байдалда гүрэнэй политическэ ба экономическа нэгэдэл хангахын тулада туһаламжа үзүүлхыень хүдэлмэришэн ангиие, бүхы предприятинуудтахи хүдэлмэришэн ангиин үнэн сэхэ хубиие бидэнэр уряалнабди, юуб гэхэдэ мүнөө харата ябуулга гаргагшад хамагай түрүүндэ предприятинуудта һүйдхэл хэхые хүсэдэг байна. Намдуу түбшэнөөр хүдэлжэ байһан үнэн шударгы таряашадые, интеллигенциин үнэн зүб бодолто хубиие, манай залуушуулые дэмжэлгэ үзүүлхыень бидэнэр уряалнабди. Бидэнэр шалгалтые амжалтатайгаар барижа гарахабди, манай арадай түбшэнөөр ажаһууха, ажаллаха, манай арадай саашадаа түргэнөөр хүгжэхэ эрхэ байдал байгуулхабди гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

Манай арадые энэ бэрхэшээлһээ дабуулан гаргажа, гэгээн гэрэлтэ үг зорилгодонь хүргэжэ шадаха яһала ехэ хүсэн, яһала ехэ дүй дүршэл табин жэлэйнгээ түүхэ соо олон туршалгануудые амжалтатайгаар барижа гараһан манай партида бии.

Нэрьемэ удаан альга ташалган болоно. «КПЧ мандаха болтогой!», «Советскэ Союз мандаха болтогой!» гэһэн юрөөлнүүд табигдаа. Иигэжэ КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Г. Гусагай элидхэлые хүсэдөөр зүбшөөжэ байһанаа, эдэбхитэдэй суглаанда хабаадаһан арба мянган хүн элирхэйлэн мэдүүлһэн байна.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО
ХИЛЫН ГААНАҺАА

ДЕМОКРАТИЧЕСКА ХҮСЭНҮҮДЭЙ ИЛАЛТА

ДЕЛИ. (ТАСС). Президентын тушаалда В. В. Гириин һунгагдаһан тухай мэдээсэлые Индиин үргэн олониитэ һайшаалтайгаар угтаа. Парламентын байшангай, В. В. Гириин ба Индира Гандиин хүдэлдэг байшангуудай дэргэдэ демонстрацинууд болоо. Амаршалгануудта харюусахадаа, В. В. Гири иигэжэ хэлээ: «Намайе һунгаһанайнь түлөө арадта гүнзэгы ехэ баясхалан хүргэнэб. Зүгөөр энээниие минии илалта гэжэ тоолоногүйб. Энээниие манай демократическа заншалнуудай илалта гэжэ би тоолоноб».

Президентын тушаалда С. Редди гэгшые һунгуулхые оролдоһон ИНК-гай баруунай үзэл баримталдаг бүлэглэлэй али бүхы мэхэ гохо гаргабашье, ИНК-гай гэшүүдэй нилээд олонхёор, ороной түрүү хүсэнүүдээр дэмжэгдэһэн В. В. Гири һунгалтада илажа гараа. Шанга тэмсэл болоһон байгаа.

ИНК-гай баруунай үзэл баримталдаг бүлэгэй кандидадай илагдаашье һаа, тус бүлэг засагай түлөө тэмсэлые болюулаагүй.

А. Гарриманай мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Вьетнамай асуудалаар США-гай баримталдаг хараа бодолые Вьетнамда амгалан ёһоной гуримшуулга хэхэ тухай Париждахи хэлсээндэ хабаададаг США-гай делегациин хүтэлбэрилэгшэ урда тээнь байһан А. Гарриман шүүмжэлээ. «Парижда бидэнэр эб найрамдал тухай хөөрэлдөө үргэлжэлүүлнэбди, харин тиихэдээ, дайшалхы ябуулгануудые болюулхын тулада юушье хэнэгүйбди» гээд тусхайлбал американ радиостанцинуудай нэгэндэ интервью үгэхэдөө Гарриман мэдүүлһэн байна. США-гай правительство Вьетнамда «сэрэгэй хүсөөр гуримшуулга хэхые» эрмэлзэнэ, Вьетнамай асуудал гуримшуулхада «таарамжатай арга боломжые хэрэглээгүй» гээд тэрэ заагаа.

ГАЗАРҺАА ҺАРА ХҮРЭТЭРХИ ЗАЙ ХЭДЫ ШЭНЭЭН БЭ?

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Һарын нюруу дээрэ космонавт Нейл Армстронгын тодхоһон рефлекторһээ Лазерай гэрэлые Форт-Дэвистэхи (Техас штат) Макдональдын обсерваториин эрдэмтэд гэдэргэнь туяатуулжа, тиин Газарһаа һара хүрэтэрхи зайе дүрбэн метрһээ ехэ бэшэ алгасалдаанай гаража болохоор тодорхойлоо гээд обсерваториин түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Энэ зайнь 373.787.265 метр болоно.

Бэеэ даанхай байдалые, социализмые сахин хамгаалагшад

ПРАГА. (ТАСС). Национальна обороной министр генерал-полковник М. Дзур, Национальна обороной министерствын гүрэнэй секретарь генерал-лейтенант В. Дворжак түрүүтэй Чехословакиин Арадай армиин командованиин түлөөлэгшэдтэй ЧССР-эй президент армиин генерал Л. Свобода, КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Г. Гусак Прагын град соо августын 20-до уулзаа. ЧТК агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Чехословакиин Арадай арми парти ба гүрэнэй хүтэлбэрилгын талые шууд сэхээр баримтална гэжэ Национальна обороной министр өөрынгөө зүгһөө, Чехословакиин Арадай армиин командованиин, тэрэнэй бүхы сэрэгшэд болон офицернүүдэй зүгһөө ЧССР-эй президентые, КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретариие дахяад найдуулаа. Арми өөртөө даалгагдаһан зорилгонуудые шууд сэхээр дүүргэнэ гээд М. Дзур хэлээ.

Чехиин МВД-гэй мэдээсэл

ПРАГА. (ТАСС). Чешскэ Социалис Республикын Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын мэдээсэлые ЧТК агентство дамжуулаа. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Прагын Вацлавска талмай дээрэ тэрэ шадарай үйлсэнүүдтэ августын 20-до бүлэг олон хүнүүд сугларaa. Харша, ормоо алдаһан, хулигантаһан этэгээдүүд тэдэнэй дунда олон байгаа. Элдэб харата аашануудые, гэмтэ, хуули бусын ябуулгануудые сэхээр хэжэ, тэдэнэр ниитын гурим эбдээ, ниитын аюулгүйе сахиха органуудай хүтэлбэрилэгшэдые буудаашье. Тиихэдэнь хоёр граждании алуулаа, хэдэн хүн шархатаа.

Чехословакиин Арадай армиин подразделенинүүдэй туһаламжатайгаар гүрэнэй органуудай эрид шанга ябуулгануудые хэһэнэй һүүлээр, намдуу түбшэн байдал, ниитын гурим һэргээгдээ. Ниитын аюулгүйе сахиха органууд 320 хүниие бария, тэдэнэй дунда урда тээнь харюусалгада хабаадуулагдаһан хэдэ хэдэн уголовно ба ормоо алдаһан этэгээдүүд бии.

Ниитын аюулгүйе сахиха ба прокуратурын органууд мүрдэлгэ хэжэ байна гээд Чешскэ Социалис Республикын Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

ХИТАДТА БОЛОЖО БАЙҺАН ҮЙЛЭ ХЭРЭГҮҮД ТУХАЙ

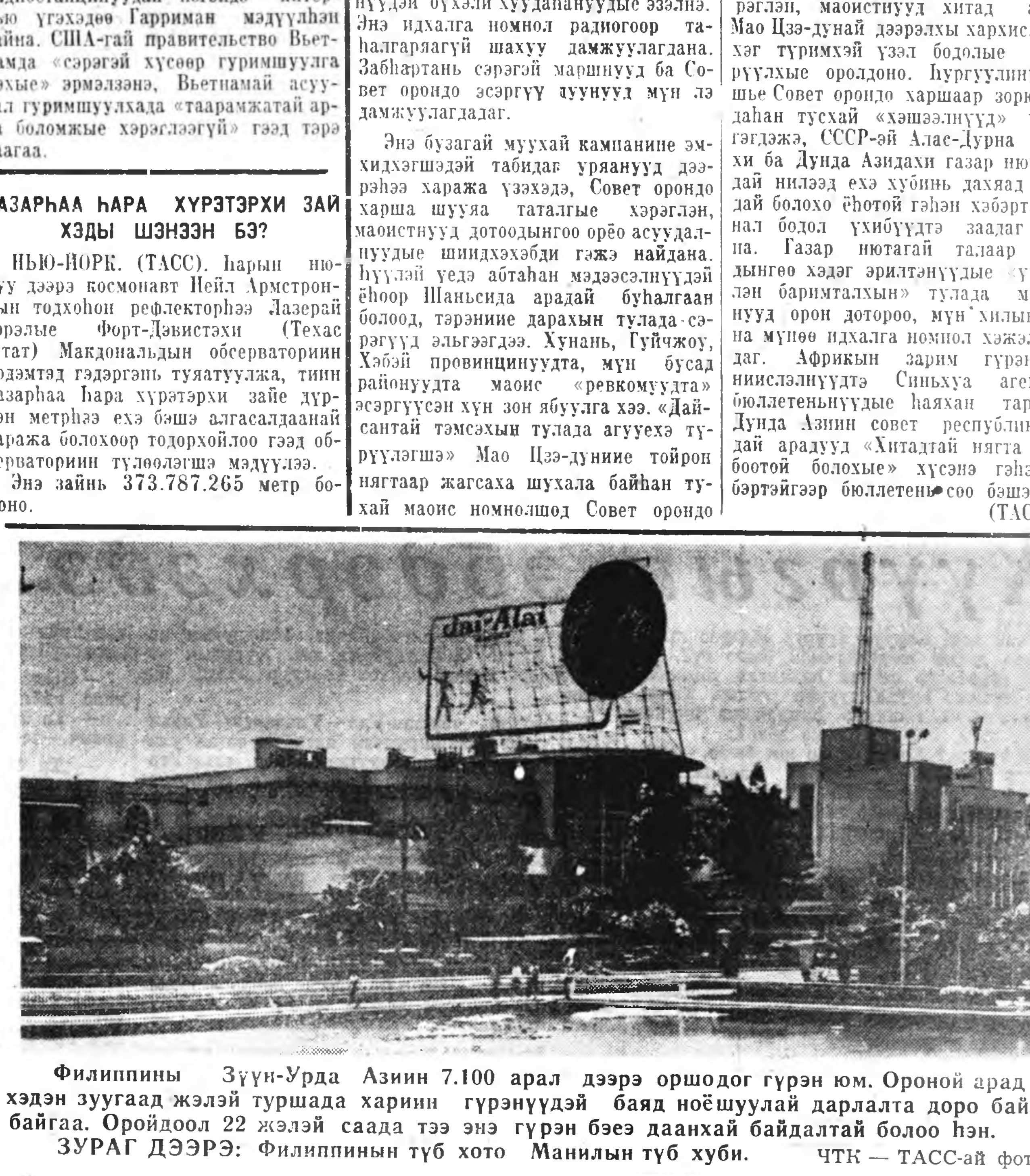
Совет хилэ дээрэ августын 13-да маоистнуудай зэбсэгтэ харата ааша хэһэнэй һүүлээр Совет орондо эсэргүү үзэгдөөгүй ехэ кампаниин Хитадта үргэлжэлүүлэгдэжэ байһан тухай Пекинһээ абтаһан мэдээсэлнүүд дээрэһээ эли боложо үгэнэ. Бүхы орон дотор городуудай талмайнууд дээрэ, заводуудта, эмхи зургаанууд болон һургуулинуудта митингнүүд үнгэргэгдэжэ, хилэ дээрэ болоһон һүүлшын тулалдаан тухай худал хуурмаг мэдээнүүдые маоистнууд хүн зондо дамжуулан дуулгана, Советскэ Союзые хардана, тэрэниие «империалис эзэрхэг түримхэй ябуулга гаргаа» гэжэ гэмнэнэ. Совет орондо эсэргүү зүйлнүүд Пекинэй газетэнүүдэй бүхэли хуудаһануудые эзэлнэ. Энэ идхалга номнол радиогоор таһалгаряагүй шахуу дамжуулагдана. Забһартань сэрэгэй маршнууд ба Совет орондо эсэргүү дуунууд мүн лэ дамжуулагдадаг.

Энэ бузагай муухай кампаниие эмхидхэгшэдэй табидаг уряанууд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, Совет орондо харша шууя таталгые хэрэглэн, маоистнууд дотоодынгоо орёо асуудалнуудые шиидхэхэбди гэжэ найдана. Һүүлэй үедэ абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор Шаньсида арадай буһалгаан болоод, тэрэниие дарахын тулада сэрэгүүд эльгээгдээ. Хунань, Гуйчжоу, Хэбэй провинцинуудта, мүн бусад районуудта маоис «ревкомуудта» эсэргүүсэн хүн зон ябуулга хээ. «Дайсантай тэмсэхын тулада агууехэ түрүүлэгшэ» Мао Цзэ-дуниие тойрон нягтаар жагсаха шухала байһан тухай маоис номнолшод Совет орондо эсэргүү митингнүүд дээрэ хэлээ.

«Совет талаһаа аюулай тохёолдодог» тухай хуурмаг хоб хошонууд оронийе саашадань милитаризацилгые, хүн зоной хэрэглэмжые хороохо шэнэ хэмжээнүүдые зүбтүүлхын тулада хэрэглэгдэнэ. Тусхайлбал, «бэрхэшээлнүүд болон үхэлһөө айхагүй», «һүжэржэ магад дайн байлдаанда бэлдэхэ» гэһэн уряануудтайгаар мүнөө маоистнууд таряашадай һүүлшын ороохо таряае суглуулан абана. Эдеэ хоолой продуктнуудай, зарим эд бараанай дутадаг байһые «сэрэгэй хэрэглэмжэдэ зорюулан нөөсэлэлгэнүүдые хэхэ шухала байһаар» тэдэнэр зүбтүүлхые оролдоно.

Совет орондо харша кампаниие хэрэглэн, маоистнууд хитад арадта Мао Цзэ-дунай дээрэлхы хархис, эзэрхэг түримхэй үзэл бодолые нэбтэрүүлхые оролдоно. Һургуулинуудташье Совет орондо харшаар зорюулагдаһан тусхай «хэшээлнүүд» үнгэргэгдэжэ, СССР-эй Алас-Дурна зүгтэхи ба Дунда Азидахи газар нютагуудай нилээд ехэ хубинь дахяад Хитадай болохо ёһотой гэһэн хэбэртэй һанал бодол үхибүүдтэ заадаг байна. Газар нютагай талаар өөһэдынгөө хэдэг эрилтэнүүдые «үндэһэлэн баримталхын» тулада маоистнууд орон дотороо, мүн хилын саана мүнөө идхалга номнол хэжэл байдаг. Африкын зарим гүрэнүүдэй ниислэлнүүдтэ Синьхуа агентство бюллетеньнүүдые һаяхан тараагаа. Дунда Азиин совет республикануудай арадууд «Хитадтай нягта холбоотой болохые» хүсэнэ гэһэн хэбэртэйгээр бюллетень соо бэшэгдэнэ.

(ТАСС).



Филиппины Зүүн-Урда Азиин 7.100 арал дээрэ оршодог гүрэн юм. Ороной арад зон хэдэн зуугаад жэлэй туршада хариин гүрэнүүдэй баяд ноёшуулай дарлалта доро байһан байгаа. Ойролцоол 22 жэлэй саада тээ энэ гүрэн бэеэ даанхай байдалтай болоо һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Филиппинын түб хото Манилын түб хуби. ЧТК — ТАСС-ай фото.

Шэхэнэй шэмэг нюдэнэй хужар

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:
□ Шүлэгэй долгин дээрэ.
◆ Халаахайн хадхуу мүрнүүд.
■ Баатаршалга мартагдахагүй.

Арсалан ЖАМБАЛОН

ОМОГОРХОЛ

Элинсэг хулинсаг
Эсэгэнэрэй гуниг
шэнгээһэн талын
Нойрһоо һэрихэ саг,
Ноготологдоогүй эмниг
хүлэгтэл булгин,
Буряад нютагаймнай
Шарай арюудхахаар
улайран ерээл,
Нютаг зонеймнай
Нюргынь амаруулхаар
ээлжээлэн тэхэреэл —
Октябриин тэмсэл соо
Олоной хэрэг илан,
эрхээ олоо малшад,
Артелиингээ хүсөөр
Алтан үрэһэ һуулган,
эхи татаа таряашад...
Тэрэ гэһээр дабшан,
Түүхэтэ олон жэлнүүд
үнгэрэн ошонхой,
Зол жаргалай байшан
Зоной гараар бүтээд,
бухэжэн бодонхой.
Хүдөө һууримнай
Хүрэһөөр танишагүй —
городой түхэлтэй.
Хүгшэд, хүүгэднай
Хүнжэлдөө хэбтэнэгүй —
«аяншалха» хүсэлтэй,
Телевизорэй урда
Тэниглэн һуугаад,
танилсана түбитэй:
Иимэ ажабайдал
Ильичнай заяагаад,
дахуулһан түүхэтэй.
хашхаржа һалаа.
Хамаг хүсэеэ
дууһан турьяа,
Хахир гэгшээр
шахаа, шангалаа...
Бэеэ зэһэһэн
бусад дуушадшье
Бэлээр һанаһан
байжа болоо.

* * *

Эртэ эхилһэн
энэ һорёоншье
Эсэстээ хүрэн,
дүн тодолоо
Ингэжэ шангарһан
ехэ һорёондо
Илажа гараһан
эрхим дуушадай
Солыень дуудаха,
«нэрыень дурдаха,
Солгёон аялгыень
дабтуулха дуратайб.
Хүдөө талын
сээжын доһолтор
Хүгжэм татаһан
Жэргэмэл,
Хүбшэ тайгын
бүтүү ногоортор,
Хүхин магтаһан
боро Хүхы,
Зүлгэ ногооной
эрье хүбөөдэ
Зүрхым буляаһан
алтан Гургалдай —
Зоной сэдьхэлдэ
сэсэг надхаабад,
Золтой хүүгэдтэ
баяр түхээбэд.
Жэнхэни дуугаа
жэл бүхэндэ
Жэгтэй һайханаар
зорюулна бидэндэ
Жэргэмэл, Хүхы,
Гургалдай —
Жэгүүртэ эрхим
нүхэднай!

ДУУШАДАЙ ҺОРЁОН

Дэлхэй дайда
тэнюун уужам,
Дэлгэр һайхан,
сэлгеэн гээшэнь!
Үглөө эртүүр
дуугай аажам —
Үнгын дуушад
Һорёо хэхэнь
Эгээл түрүүн
талын Жэргэмэл
Эхи татан
жэргэшэбэ —
Хоолойнь сэбэр,
хонгёогоор шэшэрбэл,
Холуур суурятан
жэнгиршэбэ.
Ногоон ендэр —
модон дээрэһээ
Номхон даруу
боро Хүхы
Урма дүүрэн
баяр түрүүлхээр,
Уран дуугаа
уянгалба.
Шаб шарахан
шамбай бэеынгээ
Шадал хүсэ
шалган зэһэнхэй,
Шэнгэн дуутай
Гургалдай
Шэди эдиеэ
гаргаал даа.
Юрын эдэ
уран дуушады
Юунтэй жэшэн
магталтайб?
Сэбэр арюун
аялга дуундань
Сэдьхэл зүрхөө
абталайб.
Хорхойтоо гү,
али атаархаа гү,
Хоолойн хаба
үзэхэ гээ гү? —
Бүхы бэеэ
эреэнтүүлһэн
Бүбөөлжэншье
талаан туршангаа,
Бүбэнэнэ:
«Бү, бү, голыт» гэн
Бүхы шадалаараа,
түргэн шангаар...
Хажуудань дүтэ
хара Турлааг
Хахан бүтэн,

ҺЭБШЭЭХЭН, ХҮЛЕЭГЫШ...

Бүлеэхэн
һэбшээхэн
Үлеэхэнь
һэмээхэн...
Хүлеэгыш
аалихан,
Бү үлеэгыш,
аляархан.
Сэсэгтэ
угтагдан,
Сэбэртэнь
татагдан,
Шэбэнээень
шагнажа,
Миһэрээень
агнажа,
Намдуухан
хэбтэнэб,
Шамдуухан
шэртэнэм.
Һэбшээхэн,
хүлеэгыш,
Һэмээхэн
бү үлеэгыш —
Сэсэгэй
шэбэнээень
Сэдьхэлдээ
шэнгээхэм,
Нюусахан
миһэрээень
Нюдэндөө
һэргээхэм...

Арадай хүсэн

Юрын ажалша
арад түмэн
Юртэмсын шарай
гоёохо шадалтай,
Ухаан дээрээ
ухаа нэмэн,
Уула хадые
ургуулха аргатай.
Иимэ арадай
хүсэн нэгэдэн,
Элдин байдал
зохёохо хабатай.

ГЕРОЙН НЭРЭ МҮНХЭ

1944 оной июнь һара. Алдарта совет сэрэгшэдэй Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай бүхы фронтнууд дээрэ фашис булимтарагшадые бута сохин, тэдэнэй эзэлһэн хото, тосхонуудые сүлөөлжэ байһан үе.

Нэгэдэхи Украинска фронтын сэрэгшэд Львов хотын дэргэдэ дайсадые хүреэлэн добтолжо, хоёр үдэр үргэлжэлһэн туйлай ехэ байлдаанай һүүлээр нангин газарайнгаа үшөө нэгэ хэһэгые фашистнуудай һабарһаа ходо татан абаа һэн.

Львовые сүлөөлһэнтэй дашарамдуулан, Верховно Главнокомандалгаша захиралта гаргахадаа, совет сэрэгшэдэй байлдаанда харуулһан шэн габьяае тэмдэглээд, буряад арадай үнэн сэхэ хүбүүн, гвардиин полковник В. Б. Борсоевой сэрэгшэдэй байлдаанда онсо шалгарһантайнь амаршалаа.

25 жэлэй саада тээ һандарһан Львовой үйлсэ, талмайнуудаар эршэтэ һомонуудай эшхэрээн, бомбын тэһэрээн доро Борсоевой шэн зоригто полкнууд дайсадые халуун мүрөөрнь мүрдэн гараа бэлэй.

Алдарта сэрэгшэ Борсоев дайсаниие өөрынь эшээн соо даража ябатараа, 1945 оной мартын 8-да Одер мүрэнэй дэргэдэ баатарай үхэлөөр унаһан байна.

Львов. Эндэхи хүн зон Владимир Бузинаевич Борсоевые «манай хүбүүн» гэжэ хэлсэдэг. Түрэл городыень сүлөөлэлсэжэ, ажалша хүнүүдтэ баяр жаргалыень бусаалсаһан баатарые иигэжэ нэрлэхэнь тон зүб лэ.

Мэнэ һаяхан Львов хотын сүлөөлэгдэһэнһөө хойшо 25 жэлэй ойн баяр ёһололой һайндэр үнгэржэ, Буряадай республикын залуушуулай зүгһөө бүлэг комсомолшууд эндэ хабаадалсабади.

Львовой түб талмай дээрэ олон мянган хүнүүдэй суглархада, зулгы зунай наран баярлаһан мэтэ нюдэ һаргамаар яларна. Үе-үе болоод лэ наартайхан һэбшээн доро мододой набшад юуншьеб тухай өөһэд хоорондоо шэбэнэлдэн, хүн зоной зосоо ямар бэ даа мэдэрэл түрүүлнэ. Хаахаанагүй намилзаһан улаан тугууд, хүн зоной үнгэ бүриин хүбсаһантан тон томо сэсэрлиг мэтээр холоһоо харагдана.

Талмай дээгүүр суурятан зэдэлһэн хүгжэмэй абяан замхажа, бултанда мэдээжэ диктор Левитанай Львовые сүлөөлһэн тухай захиралта соносхоходонь, үнгэрһэн дайнай шэрүүн үдэрнүүд гансата һанагдаадхина. «...Энэ эршэтэ байлдаануудта... полковник Борсоевой сэрэгүүд онсо шалгарба».

Гүн тунгалаг Байгал далайн эрьедэхи юрын буряад нютагта түрэһэн хүбүүн ами наһаяа гамнангүй Эхэ ороноо хамгаалжа, арадайнгаа геройн нэрэ зэргэдэ хүртэһэниинь гайхалтайшье бэшэ.

Һайндэр үргэлжэлһөөр. Коммунис партиин Львовско горкомой нэгэдэхи секретарь Г. И. Бандровский, генерал-полковник Крайнюков гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, совет сэрэгшэдэй гайхамшаг шэн габьяа тэмдэглээд, геройнуудай дунда В. Б. Борсоевой нэрэ дурдана.

— Украин Александр Марченко, ород Николай Кузнецов, буряад Владимир Борсоев — үргэн оронноймнай бүхы яһатадай дайнда харуулһан үльгэр жэшээтэ баатаршалга Эхэ оронноймнай арадуудай эбдэршэгүй бата нэгэдэлые гэршэлнэ, — гээд, нүхэр Бандровский тэмдэглэнэ.

Митингын һүүлээр хүн зон бултадаа Алдар солын гүбээдэ гаража, гоё һайхан баглаа сэсэгүүдые мүнхэ нойроор унтаһан баатарнуудта зорюулан табигдаһан хүшөөгэй дэргэдэ табинад.

Сагаан мрамор дээрэ алтан үгэнүүдээр һиилэгдэһэн олон нэрэнүүдэй дунда бидэ, Буряадай түлөөлэгшэд, иимэ үгэнүүдые уншанабди: **«Советскэ Союзай Герой, гвардиин полковник В. Б. Борсоев. 1906—1945».** Хажуугаарнь урда зүгэй һайхан сэсэгүүд таригданхай, нариихан эшэтэй хүһад набшаһаяа ганхуулан, гашуудалтай бодолдо абтаһан мэтээр үзэгдэнэ.

Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө, манай мүнөө үеын жаргалта байдалай түлөө ами наһаяа үгэһэн геройнуудай дурасхаалые минутын турша соо үгэ дуугүйгөөр зогсон ёһолообди.

* * *

Львовой үргэн гудамжануудай нэгэниинь В. Б. Борсоевой нэрээр алдаршанхай. Үргэн үйлсын хоёр хажуугаар олон дабхар гэрнүүд жэрылдэнэ. Үдэшэ болохотой хамта эндэ элдэб үнгын галнууд, уряа, лозунгнууд баяртайгаар яларна. «Совет арадуудай хани барисаан мандаха болтогой» гэһэн лозунг холоһоо хүнэй анхарал татана.

Июлиин 27-ной үдэр энэ гудамжада һайндэр эхилшэбэ. Полковник Борсоевой түрэлхид, хамта дайлалдаһан нүхэдынь, городой ажалшад олоороо суглараа.

Митинг нээгдэжэ, партиин Червоноармейскэ райкомой нэгэдэхи секретарь Р. А. Мусиевский сугларагшадые халуунаар амаршалба. Советскэ Союзай маршал К. С. Москаленкын Борсоев тухай хэлэһэн үгэнүүдые тэрэ һануулжа, «Борсоевой бригада Курскын дэргэдэхи байлдаанда, Корсунь-Шевченководэ, Сандомирска болон Одерско плацдармда, Львовско, Краковска, Карпат-Дуклинска эршэтэ шанга тэмсэлдэ хабаадажа, бүхы фронтоор мэдээжэ болоһон юм» гэжэ хэлэхэдэнь, хүн зон омогорхон шагнажа байгаа һэн. Хэды оло дахин энэ бригада орден, медальнуудаар шагнагдааб! Энэ бригадын 245-дахи, 249-дэхи полкнууд манай Советскэ правительствын Дайшалхы «Улаан-Тугай» орденоор шагнагдаһан, 248-дахи полк «Львовой» нэрэдэ хүртөө, тиихэдэ бригада бүхыдөө Богдан Хмельницкиин орденоор шагнагдаһан юм.

Өөрынгөө командир тухай В. Б. Борсоевой орлогшо, гвардиин полковник М. И. Галушка хөөрэхэдөө. 1968 ондо Буряадай республика ерэжэ, нютагаархинтайнь танилсаһан тухайгаа сугларагшадта хэлэбэ.

Удаань Людмила Николаевна Тихонравова — Масловада үгэ үгтэбэ. Энэ эхэнэр 1943 ондо 15 наһатайдаа али болохо аргаар фронт гаража, Борсоевой бригадада тудаһан байгаа. Людмила багаһаа хойшо дуу дууладаг, һүүлээрнь өөрөө дуу бэшэжэшье туршадаг һэн. Тулалдаанай үедэхи забһарлалгада тэрэ трофейнэ аккордеон дээрэ хүгжэм наадажа, сэрэгшэдые урмашуулагша бэлэй.

— Нэгэтэ аккордеоноо барьяад һуухадам, Владимир Бузинаевич миниин хажууда ерэжэ: «Дайнай дүүрэхэдэ, хүгжэмшэ болохот. Шамдаа гоё һайхан аккордеон бэлэглэхэбди», — гээ һэн. Одоо би тиихэдэ баярлахыса баярлаа һэм, — гэжэ Людмила Николаевна хөөрэнэ.

Командирайнгаа геройн үхэлөөр унахада, энэ басаган комбриг тухайгаа дуу зохёоһон юм. Энэ дууниинь Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсөөр мүнөөшье суурятан зэдэлжэ, хүнэй зосоо шэн зориг түрүүлнэ.

Дайнай һүүлээр Людмила Николаевна Кишинёвско консерватори дүүргээд, мүнөө Симферопольдо багшаар хүдэлжэ байдаг.

Митинг дээрэ үгэ хэлэһэн хүн бүхэн дайнай үеын жэлнүүдые һанан һанан оронойнгоо үнэн сэхэ хүбүүдэй дунда Борсоевой нэрэ заатагүй дурдана.

— Борсоев шэнги геройнууд мүнөө үеын жаргалай түлөө ами наһаяа хайрлангүй үгөө. Тэдэнэй нэрэ мүнхэ, — гээд, Советскэ ... генерал-майор Исаев ...

Буряадай республ... шадтэ үгэ үгтэхэдэнь, ... мэ альга ташалгаар ...

— Манай ороной ... дуудай хани барисаа... һаар баталагданхай. ... түлөө, арадуудай бата... лөө ами наһаяа бидэ... үгэхөөр бэлэнбди, — ... найдуулба.

Һүүлээрнь нүхэр Р. ... ский гвардиин полк... булашаһаа абтаһан ... артиллериин гильзэ а... жуулхыень буряадай ... барюулна.

Харин бидэнэр, ... лэгшэд, холын нүхэд... соевой дүрсэ, геройн ... руулһан фото-зурагуу... рюулжа, ажалшада... амаршалгын үгэ хэлэ...

Үдэшэ орой болотор ... шагүй һайндэр үргэл... то зорюулагдаһан ... бар хадагдаа, совет ... саһа үмдэһэн эдир ... соев шэнги Эхэ ... үнэн сэхэ ябахабди» ... үгөө. Удаань концер... һонирхолтой уулзалга... нэрэмжэтэ үйлсэдэ ... гэлжэлөө.

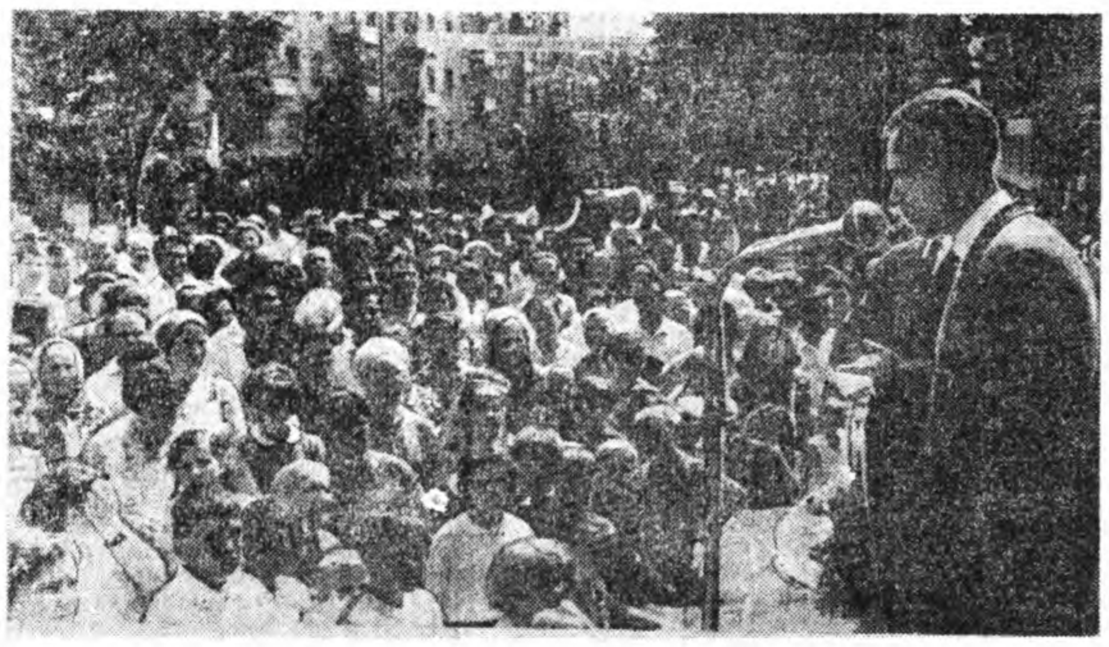
Энэ һайндэр, һайн ... барисаан манай залу... шадаа шэн зоригтой ... үльгэр жэшээгээр, ма... түмэн арадуудай хани ... ма ёһоор хүмүүжүү... хүбита оруулхал байх...

Р. ...

ВЛКСМ-эй обком...

Зураг дээрэ: 1. ... 2. Зүүн гарһаа: ВЛКС... обкомой секретарь Р. ... Борсоевой басаган С... Н. Зугеев, партиин Ч... райкомой секретарь ... ский, Н. Борсоев, ... Н. Яковлева болон ... һүүлээр.

П. КАПУСТЕНК...





БИШЫХАН РАССКАЗУУД — *Цырен-Дондок ХАМАЕВ*

ЖАРГАЛ ЮУНДЭ АРСААБ?

Хуушан далайнгаа хажууда Жамьян нөдөө хараад, хүлөө таташуулан, тэршэлжэ хэбтэбэ. Жаргал холоһоо обёоржорхёод гүйдэлөөр ерэбэ. Дал дээрэһээ унаад, бүглэрһэндөө дуугаржа шадахаяа болишоо гэжэ һанаһан Жаргал нюдэеэ сагаа эрэснээр харажархёод, хүндөөр уухилжа хэбтэхэдэнь, бүри түдэгэсэбэ. Ямаршье туһа үзүүлжэ шадахагүй байһанаа мэдэхэдээ, Жаргал Жамьянай тээшэ гүйшэбэ. Энэ үедэ харшын араһаа Жамбаадай ургажа гараад:

— Үхэжэ хэбтэһэн хүндэ юундэ һаалта хээбши? — гэжэ Жаргалда хандаба.

— Зайла харгыһаам, эжыдэнь түргэн ошожо хэлэхэм, — гээд Жаргалай тойрожо гараха гэхэдэнь, Жамбаадай табибагүй.

— Хэлэхэгүйш, — Жамбаадайнь иигэжэ хэлээд, энгэртэнь аһахадань, Жаргал хэлэхэ үгэеэ оложо ядаба. Нюргаар үндэр, наһаар хоёр аха хүнтэй хайшан гэжэ тэнсэхэбши. Жаргал хамараа һарналзуулан, уйлахаяа һанашаба. Нюдэн дээгүүрээ уһа гүйлгэжэрхёод байхадань, Жамьянай хашхарха абяан дуулдаба.

— Һээ, Жамбаадай, Жаргалые бү гасаала.

— Би шамайе түрүүн буудаа хамнайб. Юундэ бодообши, — гээд, Жамбаадай үмдэнэйнгээ модон нагаан гаргажа: — Дон-дон, — гэбэ.

— Хоёрдохиёо хүн үхэдэггүй юм, — гэбэ Жамьян. Жаргал дайлалдажа наадаһыень һаял ойлгобо.

— Тиигээ һаа шэнээр наадая, — гэжэ Жамбаадай дурадхаба:

— Жаргал та хоёр бодогты. Түрүүн буудуулһан хүн һөөргөө бодохогүй. Нэгэ час хэбтэхэ, — гэбэ.

— Үгы дэ-о, би наадахагүйб, — гэжэ Жаргал арсаба.

— Юундэ? — гэжэ Жамбаадай гайхангяар асууба.

— Абам дайлалдажа бү наадагты гээһэл. Хүгшэн абашни дайнда унаһан юм. Дайн гээшэ муу гээ һэн, — гээд зургаатайхан Жаргал гэр тээшээ ябашаба.

— Бишье дайлалдажа наадахагүй хаб даа, — гээд Жамьянай зайлахадань, модон нагаанаа бариһан Жамбаадай уралаа зуун гансааран үлөө бэлэй.

ШЭХЭР

— Дондог, шэхэртэ ошоё, — гэжэ һургуулиһаа бусажа ябатараа Дабаа нүхэртөө хандаба.

— Ямар шэхэр? Шэхэр гээшэш юун юм? — Дондог гайхаба.

— Хадын жалга соогуур ургадаг. Саахарһааш амтатай. Ошохомнай гү? Би ахайтайгаа һая асаржа эдеэб, — гэжэ Дабаа һайрхаад: — Иимэ утануул, — гээд, урагшаа хэдэн ута алхам хээд орхибо.

— Ошоходош лаханъ даа, — гэжэ Дондог шүлһэеэ татан зүбшөөбэ.

— Гадаһатай гүт? — гэжэ Дабаа хүрэһөөр асуугаадхиба. Гадаһан гэжэ Дондог баһал мэдэхэгүй байшаба.

— Үгы, — гэжэ харюусаад, улайн татаад абаа һэн.

— Манайдаш абым хэһэн хоёр гадаһан бии. Ерээрэй.

— Эдеэлжэрхиһөөр ерэхэб. Тиигээд холо юм гү?

— Хүһатын хүндыдэ ааб даа.

— А-а, — гэбэ Дондог.

Һургуулиһаа ерэжэ эдеэлжэрхиһөөр хоёр нүхэд Хүһатын хүнды гараба. Хэдэн газарта шэнэхэн малтаһан газар дайралдаба.

— Эндэл даа. Хүүртигээ тайла, — гэбэ Дабаань. «Газар доро саахарһаа амтатай юумэн байдаг юм бы», — гэжэ Дондог дотороо бодоод:

— Зай, аляаниинь малтахабиб? — гэбэ. Дабаа хартаганаанай эшэдэл аад, бага сайбаршаг, набтаршаг хатанхай үбһэ харуулаад:

— Хэдэн олон хүбшэргэтэй байжа болохо. Биш тээ тэрээниис малтахам, — гэбэ.

Дондогой һөөмһөө доошохоно малтаад байтарнь, нээрээшье, гурбан тээшээ һалаатаһан хүбшэргэйнь эхилбэ.

— Дабаа, хүбшэргэйнь эхилээ, — Дондог маһалзаба. — Тушаа бүринь алдангүй малтаарай. Миниихиш бүри олон хүбшэргэйтэй байха шэнги. Үндэһэниинь дан доро байна.

Дондог гурбан хүбшэргэйн заха хүрэтэр амияа абангүй малтаад:

— Дүүргээб, — гэбэ.

— Мүнөө отолоод, хутагаараа хальһыень хюһаад, жажалаад турша даа, — гэбэ Дабаа. Дондогой аман соогоо зада жажалаад, шүүһыень залгихадань, яашагүй амтатай байшаба.

Нилээд ехэ шэхэртэй болонхой гэр тээшээ гэшхэлэн ябахадаа:

— Нүгөө амаралтадаа нютагайнгаа хүбүүдые дахуулаад, шэхэр малтахаяа ерэе, — гэжэ Дондог дурадхаба.

— Тиигүүжэбди даа, — гээд Дабаань: — Шэхэр гээшэш бусалгаад уухада халуурһан хүнэй халуунiие, ханяаһан хүнэй ханяадаш дарадаг юм гэжэ абам хэлээ һэн, — гэбэ.

— Тиихэдээ эм шэнги юм ха юм.

— Тиимэ ааб даа. Тиигээд лэ шамайе шэхэр малтая гээ ха юмбиб

— Нюугаагүй ха даа һайнши даа, — гэбэ Дондогынь.

Хүүргын эбдэрхэдэ...

Халаахай

— Ухай даа! Баруун хүүргэ эбдэрээ гэлсэнэ. Баһал дахин жаргахамнай бэшэ гү? — гэжэ нэгэ шүрбэгэр сагаан һахалтай үбгэжөөл гааһаяа хүхэжэ һууха зуураа үгэлнэ. Тиихэдэнь магазинай гэшхүүр һандайлжа һууһан залуушаг нэгэ эхэнэр тодожо абаад:

— Тиигээ гү? Яагаа болоо юм бэ-ээ, — гэбэ. «Хүүргын эбдэрхэдэ, интэрээ баярлахадаа, яажа байһан зон гээшэб?» — гэжэ һанаандаа ехээр гайхаад, тэдээндэ хандабаб:

— Ямар хүүргэ эбдэрээ, яагаа гэлсэнэт даа?

— Дөө, яагааб даа, тэрэ Георгиевкын урдахи жаахан хүүргэ. «Түргэнһөө — түүхэй» гэдэгтэл, Тужын леспромхозойхиной хүн энэ мүртэйгөөр бариһан юм аад, ходол эбдэржэ байгша даа. Уһакай зааха нэмэхэлээр һандаршадаг, — гэжэ үбгэжөөл гааһаараа улаяа тоншосогоон хөөрэбэ. — Тэрэ ярһаа болоожо, бидэ ябагадана ха юмбибди.

— Тэрэ хүүргын эбдэрхэдэ, ябагаданабди гэжэ гү?

— Үгы ааб даа. Өөһэдөө дарагархан хүүргэтэй аад, тэрээгээр шүдхэрөө хэхэмнай һэм. Тэрэ хүүргын бүтэн байхада, Үльдэргын автобус манда ородоггүй ха юм. Хүүргын эбдэрхэлээр, манай колхоз соогуур ябадаг бологшо...

Нээрээшье, «Улаан-Үдэ — Үльдэргэ — Улаан-Туяа» гэһэн маршрудтай автобус сагай уларилай һайн байхада, муушье һаань, сэхэ харгыгаар ябажа, ахирханшье һаань, бишыхан хүүргээр гарадаг. Теэд Үдэ мүрэн үерлэн гэхэдээ, ямархан абаритай байһанаа харуулжархидаг гүб даа. Тиихэдэнь муу һайн хүүргэнүүд урдан ошожо, шоссе харгые голлуулан баригдаһан томо хүүргэ үнеэхил зандаа һуудаг. Тиихэлээрнь, «автобусой ябахада, таарамжагүй харгытай» гэһэн актда ороһон Эгэтын адаг гэнтэ һайн болошодог гээшэ гү?

Иимэ асуудалнуудтайгаар Буряадай харгы замай управлениин хүн зониие зөөхэ асуудал шиидхэдэг таһагые даагша нүхэр Н. А. Урусовта хандабабди.

— Эгэтын адаг гээшэмнай харгы муутай газар шуу даа. Автобусой ябажа болохоор бэшэ, — гэжэ тэрэ нүхэрнай хоолойгоо шангадуулан харюусаба.

— Үгы, юу хэлэбэ гээшэбта? Эгэтын адагтал һайн харгытай газарые бүхы Яруука соо олохогүйлта, Николай Александрович?

— Орхигты, бү дуугарагты. Би республикаяа һайн мэдэхэб, — гэжэ Урусов ганирба.

— Та бү бадашыт даа, Николай Александрович, — гэжэ гуйха баатай болобобди.

— Та бү гомдогты. Битнай аргаахан дуугаржа шададаггүйб, — гэжэ саадахнмнай бүри халашаба. — Бидэл энэ багаархи хүн зоноо зоргоорнь эрхэлүүлжэрхёо гээшэбдн. Ингэһээр һэбэрээшэг харгытай газарнуудта оройдоошье автобусуудые бслюулха аабзабди...

Эрхүү, Шэтын областьнуудай хүдөөгэй хүн зон баһал «эрхэлүүлэгдэшэһэн» болоно ха гү? Тэндэ баһал районуудай хоорондо автобус ябадаг ха юм.

Хоёрдохёор, Үльдэргын автобус Эгэтын адагаар тойроод гарадаг болоо һаа, хэр ехэ хохидол ушаруулхаб? Зоной талые хараха гээ һаа, арбаад гаран модоной зайда үлүүшье гаргаша байхагүй һэн ха.

Эдэ асуудалнуудта Буряадай харгы замай управлени ямар харюу үгэгшэ ааб?

Ц. ДОНДОГОЙ, манай корр.

СҮҮД ДЭЭРЭҺЭЭ

ДЭЭДЫН ХЭҺЭЭЛТЭЭР ШИИДХЭГДЭБЭ

Байгаалиин баялигые хорлогшодһоо хамгаалха нангин уялгаяа бэелүүлжэ ябаһан Хэжэнгын аймагай Сулхарын участогай егерь А. И. Александров 1968 оной майн 19-дэ харата муухайгаар алагдаһан юм.

Энэ зэрлиг муухай ааша гаргаһан хүн — Худанай леспромхозой автомашинын жолоошон байһан В. И. Ланцов гэгшэ баригдажа, арадай сүүдэй урда зогсохо баатай болоһон.

В. И. Ланцов хадаа хорюултай үедэ ой тайгада гаража, ямаршье зүбшэлгүйгөөр ан гүрөөһэ хюдадаг, ой соо гал түймэр табидаг, хара аминайнгаа ашагые хараһаһаа ондоо бододоггүй хүн байһан. 1964 оной майн 8-да ой соо хоёр гүрөөһэ унагаагаад байтараа егерь А. И. Александровта баригдажа, хуули бусаар абажа ябаһан карабин буугаа, алаһан гүрөөһэнүүдээ абхуулжа, милицидэ тушаагдаһан юм. Теэд тэрэниие Хэжэнгын аймагай милициин таһагай хүдэлмэрилэгшэ байһан Эрдынеев гэгшэ (танил байһан тула) тэрэ гэмтэн этэгээдые хуулиин харюусалгада хабаадуулангүй, буу зэбсэгыень бусаажа табижархиһан юм. (Мүнөө Эрдынеев сүүдэй шиидхэбэрээр зэмэеэ амасаа).

1968 оной майн 19-дэ Хуурай Заха гэжэ ойдо тэрэ хобдог браконьер В. И. Ланцов баһал зүбшөөлгүйгөөр агнуури хэжэ байтараа, баригдаха болоходоо албан хэрэгээ бэелүүлжэ ябаһан егерь А. И. Александровые 10 метрэй зайһаа хоёр дахин буудажа алаһан байна.

Энэ хорото муухай үйлые Буряадай АССР-эй Верховно сүүдэй коллеги хаража үзөөд, алууршан Ланцовые буудан алахаар шиидхэбэ. Сүүдэй шиидхэбэри хүсэндөө хүргэгдэв.

П. БАЗАРОН.

„ПРАВДА БУР...
МҮНӨӨДЭР... НОМ...

Нэгэдэхи хуудаһан... бэлэдхэлгын үедэ ... тай» гэһэн Г. Жанчи... «Табан жэлэй дүрб... гэһэн гаршаг доро ... ТАСС-ай шухала мат...

Хоёрдохи хуудаһан... даймнай баялиг» гэһ... шенай статья. Филосо... мэй доктор Е. Мод... шын статья. (Түгэсхэ... дахи нюурта).

Гурбадахи хуудаһан... худалдаа наймаанда» ... доновой статья. Хи... абтаһан мэдээсэлнүү...

Дүрбэдэхи хуудаһан... нэй шэмэг, нюдэнэй х...

СЭНХ... ЭКРАНУУ...

УЛААН-УДЭ

11.30 минутаһаа Хаб... хүгжэмтэ комедиин ... 13.30 минутаһаа 18.3... рэтэр Москваһаа дам... минутаһаа үхибүүдэ... һан дамжуулга, 15 ча... мэдээсэлэй эстафет... таһаа «Киногой аян... тайшуулай клуб» гэ... га. 17.25 минутаһ... Щедринэй «Господ... гэһэн телевизионно ... хи хубинь харуулагд... УДЭ ХАРУУЛНА: ... һаа «Неделя» гэһэ... ной программа. 19... эстрадын концерт. ... час хүрэтэр Москва... 20 часһаа орон д... 20.15 минутаһаа «... теледокументальна ф... һаа телевизионно з...

Редактор
Ц. Ц. Ц...

Манай адрес, те...

г. УЛАН-УДЭ, ул. ...
Телефоны: редакт... приёмная — 54-93, ... ра — 68-08, зам. реда... ответ. секретаря — 50... вет. секретаря — 66... партийной жизни — 6... го хозяйства — 64-36, ... ганды и агитаци... мышленности и стро... 61-35, советского стр... быта — 69-58, культу... 60-21, писем и раб... 67-81, информации... ственная приёмная — 5... ное бюро 57-68, ... рия — 33-61.

Н-02737

Зак...